

43. møde.

Onsdag den 11. maj kl. 13.

Anden næstformand (Erlendsson):

Medlemmer af folketinget Halvgaard, Glistrup, Erhard Jakobsen, Mimi Jakobsen, Ingolf Knudsen og Wissing har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen.

(Lovf. nr. L 177).

I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for offentlige arbejder, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om fremskudt dige for Tønder marsk.

(Lovf. nr. L 178).

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Halvgaard) (FP):

Jeg skal herved fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen*, idet jeg i øvrigt henviser til forslaget og de ledsagende bemærkninger.

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olsen):

Jeg tillader mig herved for folketinget at fremsætte *forslag til lov om fremskudt dige for Tønder marsk*.

I folketingssamlingen 1975-76 gennemførtes loven om forstærkning af Ribe dige og anlæg af veje langs nogle diger.

Behandlingen af forslaget til denne lov fandt sted under indtryk af de to stormfloder i januar måned 1976. Under behandlingen af lovforslaget blev også spørgsmålet om forbedret digebeskyttelse for Tøndermarsken drøftet, og der var bred tilslutning til regeringens standpunkt, at en forbedret digebeskyttelse for

Tøndermarsken skulle ske gennem anlæg af et nyt fremskudt dige.

En lovgivning herom kunne imidlertid ikke gennemføres på daværende tidspunkt, idet projektet på dansk side nødvendigvis måtte samordnes med en tilsvarende digesikring syd for grænsen.

Den tyske forbundsregering, til hvilken den danske regering rettede henvendelse allerede i begyndelsen af 1976, ønskede, inden der blev truffet beslutning i sagen, at afvente rapporten fra den fælles dansk-tyske arbejdsgruppe, som var blevet nedsat til at behandle de spørgsmål af teknisk og praktisk art, som man fandt måtte afklares, inden overenskomstforhandlinger kunne føres.

Arbejdsgruppen afgav sin rapport i slutningen af november måned 1976 og foreslår heri i enighed, at forbedringen af digebeskyttelsen sker ved bygning af et fremskudt dige, idet der herved ud over en forøgelse af digesikkerheden opnås den fordelagtigste løsning af indvandsproblemet, altså spørgsmålet om at hindre oversvømmelse fra Vidåen, når Højer sluse må holdes lukket igennem længere tid på grund af højvande i havet.

Umiddelbart efter rapportens modtagelse opfordrede den danske regering den tyske forbundsregering til indgåelse af en aftale om anlæg af et fremskudt dige i overensstemmelse med arbejdsgruppens indstilling.

Dette skete i december 1976. Regeringens ønske på det tidspunkt var, at man inden fremsættelse af et lovforslag her i tinget i hvert fald havde en principiel tilkendegivelse fra tysk side om, at man var villig til afslutning af en aftale mellem de to lande om anlæg af et fremskudt dige. Helst havde man selvfølgelig set, at man i forbindelse med behandlingen af lovforslaget kunne præsentere folketinget for en aftale eller et aftaleudkast. Imidlertid har forbundsrepublikken ønsket forskellige spørgsmål overvejet internt, inden man påbegynder overenskomstforhandlingerne, og derfor har afgivelsen af et formelt svar taget tid. Det må her erindres, at man på de to sider af grænsen har forskellige formelle regler om, hvorledes beslutningen om et sådant anlæg tages.

Regeringen må imidlertid lægge afgørende vægt på, at folketinget kan træffe beslutning i denne sag i indeværende folketingssamling. Jeg har derfor siden min tiltrædelse gjort, hvad muligt var for at få sådanne tilkendegivelser frem fra tysk side, at der kan siges at være ri-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

meligt grundlag for at antage, at forbundsrepublikken vil indgå overenskomst om anlæg af et fremskudt dige. Sådanne tilkendegivelser foreligger efter min bedømmelse nu, hvorfor nærværende lovforslag hermed fremsættes.

Denne faktiske forhandlingssituation giver sig i lovforslaget udslag på den måde, at forslaget indeholder en særlig ikrafttrædelsesbestemmelse, idet loven først forudsættes at træde i kraft, når en aftale med Forbundsrepublikken Tyskland er afsluttet.

I denne forbindelse vil jeg for en ordens skyld gøre opmærksom på, at linjeføringen for det fremskudte dige syd for grænsen på den plan, der ledsager lovforslaget, er skitseret i overensstemmelse med arbejdsgruppens indstilling, men at jeg på indeværende tidspunkt selvfølgelig ikke kan sige noget definitivt om linjeføringen på tysk side.

Det vil af lovforslagets tekst og bemærkninger fremgå, at der er flere og forskelligartede spørgsmål om interesser knyttet til anlægget af et fremskudt dige såsom koordination med projekt til afvanding af Tønder marsk og anvendelsen af det inddigede areal. Om disse spørgsmål mener jeg at kunne sige, at der på alle punkter er truffet sådanne aftaler, at det er fuldt forsvarligt nu at træffe beslutning om anlæg af det fremskudte dige. Jeg skal herom i det hele henvise til lovforslagets bemærkninger.

Det er mit håb, at tinget vil være enig med mig i, at det er meget vigtigt, at der nu træffes en beslutning i sagen på dansk side, således at sagen kan fremmes uden nogen forsinkelse, så snart en aftale med Forbundsrepublikken Tyskland foreligger, og jeg skal hermed anbefale forslaget til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:
Spørgsmål til ministrene.

Af *Annelise Gotfredsen* (KF) til miljøministeren:

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om det manglende beredskab og den sene opdagelse af olieforureningen i Øresund?«

(Spm. nr. 168).

Skriftlig begrundelse.

Da det forekommer urovækkende, at en olieforurening kan blive meget omfattende, før

den opdages, netop på det sted i Danmark hvor søtrafikken er størst, og hvor man mest har anledning til at tro, at en olieforurening vil finde sted, vil jeg bede ministeren give folketinget de nødvendige oplysninger.

Denne begivenhed er egnet til at svække tiltroen til effektiviteten i det beredskab og den overvågning, der er bygget op.

Annelise Gotfredsen (KF):

Et stærkt industrialiseret samfund vil altid være i risiko for uheld og forurening, det er en kendsgerning, man må leve med. Men det må være en forudsætning, at man tidligt er opmærksom på uheld og i særlig høj grad netop på steder, hvor muligheden for sådannes indtræden må anses for størst. Findes der flere steder, hvor ensartede uheld med stor skadevirkning kan indtræffe på én gang, bør man naturligvis være indstillet på, at muligheden for, at der sker uheld samtidig, er til stede, og beredskabet og planlægningen bør være indrettet herpå. Det er uacceptabelt, at befolkningen i lang tid kan være i uvished om en katastrofes indtræden, karakter og omfang, og jeg beklager, at det ikke har været muligt på et tidligere tidspunkt at få en samlet redegørelse.

Da de første meddelelser om forureningen i Øresund forelå, aflagde jeg besøg på Øresundskysten. Allerede den 2. maj søgte jeg at få et samråd med ministeren i udvalget for at få en samlet redegørelse for ikke at være henvist til at skulle stykke min viden sammen fra spredte oplysninger i presse og tv. Jeg beklager, at et sådant samråd ikke kom i stand, og jeg har derfor følt mig foranlediget til at bede ministeren give oplysninger om det manglende beredskab og den sene opdagelse af olieforureningen.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at spørgsmålet om et samråd aldrig er nået så langt som til mit bord, for så ville det have været helt naturligt at tage et samråd, jeg ville aldrig nægte et samråd over for et folketingsudvalg.

I anledning af det stillede spørgsmål kan jeg meddele, at jeg har forelagt sagen for miljøstyrelsen, der har oplyst, at der i dagene fra onsdag den 27. til og med fredag den 29. april indløb flere meldinger til søværnets operative kommando om lettere olieforurening fra Københavnskommunes kloakudløb ved Prøvestenen. I henhold til oplysninger fra Københavns

[Miljøministeren.]

havnevesen, der alle tre dage har haft fartøjer ved udløbsstedet, bestod olieforureningen af en ganske tynd oliefilm, der jævnlige kan iagttages ved kloakudløb. Der var således tale om en meget ringe forurening, der ikke nødvendigvis gjorde iværksættelse af bekæmpelsesforanstaltninger.

Lørdag den 30. april kl. 11.05 gav søværnets operative kommando meddelelse til miljøstyrelsen om en oliebræmme bestående af tyk olie ud for Charlottenlund. Søværnets operative kommando havde sendt et fartøj til området. Miljøstyrelsen foranledigede straks, at fartøjet blev klargjort til oliebekæmpelse.

På grund af faren for olieforurening af svømmefugle og de rekreative områder langs den sjællandske kyst besluttedes det efter samråd med bl. a. fiskeribiologer og vildtbiologer at foretage kemisk nedbrydning af den del af olien, hvor det var muligt. Kl. 13 påbegyndtes helikopterobservation af Øresund. Det konstateredes herved, at olieforureningen dækkede et betydeligt større område end det, der i første omgang var oplyst, idet olieforureningen strakte sig næsten helt op til Helsingør. Man anmodede derfor direkte fra helikoptererne om assistance fra Sverige, således at der allerede lørdag eftermiddag var 2 danske og 1 svensk fartøj beskæftiget med oliebekæmpelse.

Forureningen blev sporet tilbage til kloakudløbet ved Prøvestenen. Samtidig slog miljøstyrelsen alarm til Københavns kommune og olieselskaberne på Prøvestenen. Kloakudløbet har siden været under observation, ligesom man udlagde en oliespærring omkring udløbet. Helikopterovervågningen af Øresund fortsatte de følgende dage, ligesom oliebekæmpelsen fortsattes fra fartøjer på land ved indsats fra civilforsvaret og de berørte kommuner.

Jeg må herefter konstatere, at man mindre end 3 timer efter meldingen havde et fuldstændigt billede af forureningens omfang og dens kilde. Der er således ikke grund til at kritisere beredskabet, der under de givne forhold ydede det bedste. At olieforureningen ikke er blevet observeret før, kan skyldes, at olien er begyndt at løbe ud natten mellem fredag og lørdag og olien har ligget uden for de normale sejlruiter.

Jeg kan oplyse, at Mærsk Kemi til myndighederne har meddelt, at man har konstateret et vist olietab i virksomhedens kraftcentral. Det er ikke endeligt afklaret, om der er en sam-

menhæng mellem dette olietab og olieforureningen i Øresund, men undersøgelserne heraf fortsætter.

Jeg skal endelig gøre opmærksom på, at der ikke foretages konstant overvågning af danske farvande for olieforurening. Man har i stedet anmodet skibsfarten og luftfarten om at rapportere olieforureninger i danske farvande til søværnets operative kommando, der direkte orienterer miljøstyrelsen. Den intense trafik såvel på havet som i luften skulle sikre, at væsentlige uheld hurtigt bliver rapporteret til miljøstyrelsen. Bekæmpelsen på havet stoppedes tirsdag den 3. ds., og der forestår en del oprydning på en del af de sjællandske strande og i enkelte havne ved Øresunds kyst.

Annelse Gotfredsen (KF):

Jeg takker ministeren for svaret og beklager, at jeg har bebrejdet ministeren noget, han ikke kan gøre for; jeg takker naturligvis også for hans positive indstilling til samråd.

Jeg er imidlertid stadig bekymret for, hvad vi kan komme ud for, og jeg står ikke ganske ene med min bekymring. Miljøudvalget har i går fået kopi af en skrivelse fra Søllerød kommunalbestyrelse, der er tilsendt miljøministeren, hvori man bl. a. skriver:

»Det må betegnes som rystende, at der på intet tidspunkt er givet officiel alarm til de kommunale myndigheder, der samtidig er de lokale miljømyndigheder, men disse har alene haft tilfældig mulighed for at erfare om sagen gennem tv, presse o. lign.

Kommunalbestyrelsen går ud fra, at der i forbindelse med sagen vil ske en sådan efterforskning, at det kan oplyses, om katastrofesituationen som formodet indtraf, langt før presseoplysningerne forelå den 30. april.«

Endvidere skriver Søllerød kommune, at erfaringen må vise, at indsatsen på baggrund af det foran anførte tidligst kom efter 24 timer, eller at man i hvert fald ikke var klar over det, før disse 24 timer var passeret, og at situationen derfor denne gang ikke endte i den helt store katastrofe skyldtes alene gunstige vind- og strømforhold i perioden.

Søllerød kommune, der jo på en lang strækning grænser op til Øresundskysten, har således bekymringer helt på linje med dem, jeg selv har gjort mig. Erfaringen fra de indtrufne forureningskatastrofer har naturligt nok alarmeret befolkningen.

[Annelise Gotfredsen.]

Jeg må gentage, at det er beklageligt, at der – selv om det altså ikke er med ministerens gode vilje – kan gå så lang tid, før en officiel redegørelse foreligger, og jeg forventer, at man snarest får en mere effektiv planlægning og i tilfælde af forurening en langt bedre og tidligere orientering, end det har været tilfældet.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Jeg skal lige endnu en gang understrege, at beredskabet blev sat i stand straks, da man havde meddelelse om forureningen. Både civilforsvaret og de berørte kommuner gjorde en indsats, så snart man vidste, hvad det drejede sig om. Jeg vil også gøre opmærksom på, at det måske er lidt meget at tale om en katastrofesituation, fordi der kommer et olieudslip på 20–30 t, sammenlignet med den situation, som man kunne kalde en katastrofe, hvis den var fortsat, nemlig på platform Bravo i Nordsøen, hvor det var 4.000 t om dagen, der sivede ud. Det, dette spørgsmål drejer sig om, er noget, man ikke kan undgå i et samfund, som det vi lever i, nemlig at der en gang imellem kan ske et uheld, hvor skaden dog er så begrænset, at man ikke kan tale om en katastrofe.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg er ganske enig med ministeren i, at man skal se katastrofens omfang i de rigtige relationer. Men skrivelsen fra Søllerød kommunalbestyrelse, som vi har fået tilsendt i miljøudvalget, giver mig anledning til at spørge ministeren, hvilke overvejelser han gør sig med henblik på en ændring af alarmeringen af de berørte kommuner. Jeg går ud fra, at ministeren også har læst skrivelsen, og jeg går ud fra, at han allerede nu har gjort sig nogle overvejelser med henblik på at ændre det alarmerings-system, vi har.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Jeg kan svare, at jeg, allerede længe inden Søllerød kommune vågnede og sendte den omtalte skrivelse, havde gjort mig overvejelser om, hvilke foranstaltninger vi skulle træffe for at bekæmpe olieforureningen i danske farvande. En arbejdsgruppe, der er nedsat under handelsministeriet, har afgivet en rapport, som er indgået i overvejelserne, og det har i forbindelse med beskæftigelsesplanerne bl. a. været diskuteret at etablere en udbygning af vores bekæmpelse af olieforurening i danske

farvande. Men det er klart, at det, der er sket ikke i Øresund, men i Nordsøen, må betinge, at vi tager hele problematikken op, for vi har hidtil kun beskæftiget os med forurening i de indre danske farvande.

Som det vil være hr. Svend Erik Hovmand bekendt, sendte jeg på den danske regerings vegne, allerede søndagen efter at olieudslippet var startet på platform Bravo, en meddelelse til den norske regering, hvori vi anmodede om, at de berørte lande kom til en konference, hvor vi kunne diskutere forholdsregler i fremtiden ved så store olieudslip. Det er mig bekendt, at den norske regering agter at indkalde til et sådant møde i midten af juni, hvor de berørte lande vil blive indkaldt, og hvor vi kan diskutere, hvad der skete på platform Bravo, og de erfaringer, vi har gjort, og hvordan vi skal forholde os i fremtiden. Som jeg har fremhævet adskillige gange, mener jeg, at vi nok hver især skal have vort oliebekæmpelsesberedskab, men at vi også må udforme det på en sådan måde, at vi i tilfælde af store katastrofer kan gå sammen og bekæmpe sådanne katastrofer i fællesskab, hvor de end måtte forekomme, inden for hvilket territorialfarvand det kunne være.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Svend Erik Hovmand (V)* til miljøministeren:

»Mener ministeren, det er i overensstemmelse med regionplanlovgivningens ånd og bogstav, at ministeriets planstyrelse på forhånd tager stilling til amtsrådets alternative regionplanforslag, endnu inden borgerne har haft lejlighed til at tilkendegive deres synspunkter?«
(Spm. nr. 178).

Skriftlig begrundelse.

Planstyrelsen har til opgave at rådgive og bistå amterne i forbindelse med udarbejdelse af skitseforslag til regionplanlægningen, men det forekommer besynderligt, at planstyrelsen, efter at skitseforslagene er udarbejdet og udsendt til »offentlig høring«, indirekte forkaster nogle af de udsendte forslag, således som det f. eks. netop er sket i Vestsjællands amt. Borgerne vil herved med rette kunne føle deres arbejde meningsløst.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

I anledning af det stillede spørgsmål kan jeg

[Miljøministeren.]

sige, at når planstyrelsen har afgivet nogle foreløbige kommentarer til Vestsjællands amtsråd, er det ikke udtryk for, at styrelsen vil binde debatten om den fortsatte regionplanlægning. Offentlig debat om alternative regionplanskitser er noget nyt herhjemme; det har kun været prøvet to gange før, nemlig omkring hovedstadsområdets og Bornholms regionplanlægning. I begge tilfælde har staten afgivet en samlet udtalelse om de alternative regionplanskitser. De berørte ministerier har således oplyst, hvordan skitserne passer sammen med deres planlægning. Hovedstadsrådet og Bornholms amtsråd har herved haft bedre mulighed for at indpasse de statslige sektorinteresser i det videre regionplanarbejde. Men jeg vil gerne understrege, at det ikke betyder, at de statslige udtalelser skal opfattes som bindende for den fortsatte regionplanlægning.

Det er min opfattelse, at man har fundet det nyttigt, at staten på denne måde yder sit bidrag til den offentlige debat. Det er hensigten at fortsætte med denne fremgangsmåde, når de øvrige amtskommuners regionplanskitser bliver udsendt. Vestsjællands amtsråd har selv anmodet staten om bemærkninger til sine skitser.

Den statslige udtalelse om Bornholms regionplanskitser forelå først, efter at den offentlige debat var afsluttet. Planstyrelsen har forstået, at der var en vis utilfredshed hermed. Det blev fra flere sider sagt, at det havde været bedre med regionplanlovens sigte, hvis borgerne også havde haft lejlighed til at diskutere statens udtalelser.

Da det tager en vis tid at indsamle og bearbejde oplysninger fra de berørte ministerier, vil den samlede statslige udtalelse til Vestsjælland først være klar omkring debatperiodens afslutning. Planstyrelsen har derfor fundet det rigtigt at give amtsråd og borgere sine foreløbige reaktioner på de udsendte skitser. Formålet hermed er navnlig at bidrage til, at debatten bliver så alsidig som mulig. Der er altså ikke tale om, at nogen af skitserne forkastes på forhånd. Planstyrelsen foreslår blot en række yderligere forhold belyst, således at amtsrådet får et bedre grundlag for at vælge, hvilken skitse amtsrådet vil arbejde videre med.

Det er min opfattelse, at planstyrelsen har handlet i god overensstemmelse med regionplanlovens ånd og bogstav, når styrelsen har givet sine kommentarer så betids, at de nu kan indgå i den offentlige debat.

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg allerførst understrege, at baggrunden for dette spørgsmål ikke specielt er et problem vedrørende Vestsjællands amt, men mere princippet for den fremtidige regionplanvirksomhed her i landet. Vi står jo nu over for begyndelsen af denne procedure. Vestsjællands amt er det første uden for de to af ministeren nævnte, altså København og Bornholm, som man er begyndt på, og derefter kommer turen til alle de øvrige amter i landet.

Jeg er vel opmærksom på, at der i skrivelsen tales om en foreløbig udtalelse. Skrivelsen af 15. april fra planstyrelsen understreger dette, men man skriver alligevel efter at have kommenteret et par af de fire forslag, der er tale om, om det ene af disse fire forslag, og jeg nævner det blot som eksempel:

»Planstyrelsen må bl. a. af denne grund« – der har altså forud været en argumentation, som jeg ikke behøver at gå ind på her – »samt ud fra generelle ressourcemæssige betragtninger stærkt tvivle på, om et sådant forslag bør vælges som udgangspunkt for den egentlige regionplan.«

Jeg synes, at disse bemærkninger er så stærke, at de må opfattes, som om planstyrelsen siger klart nej til det her omtalte skitseforslag.

Når jeg har stillet mit spørgsmål, er det af følgende grunde: det er jo rigtigt, som ministeren har været inde på, at vi her står over for et nyt princip i vor lovgivning. Princippet går ud på, at amter og kommuner – og jeg ser også gerne i samarbejde med planstyrelsens embedsmænd – udarbejder nogle skitser, og at man derefter, når retten er sat, sender tingene til høring i befolkningen, men man bør efter min opfattelse ikke fra anden side blande sig i denne høringsproces. Vi er i øjeblikket i Vestsjællands amt midt i denne høringsproces, og det forekommer overordentlig betænkeligt, at man midt i en sådan proces pludselig får en embedsmandsudtalelse om, at man lige så godt med det samme kan putte to af de fire forslag, som er fremlagt, i papirkurven. Jeg synes, at denne procedure er betænkelig. Jeg mener ikke, den er i overensstemmelse med regionplanlovens ånd og bogstav og vil endnu en gang spørge ministeren, om man har planer om at overveje en ændring af denne procedure.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Jeg synes egentlig, at hr. Svend Erik Hov-

[Miljøministeren.]

mand opbygger nogle kunstige modsætninger. Jeg skal ikke blande mig i ordvalget, det kan man diskutere. Det, der er tale om, er imidlertid, at man fra statens side har sagt, at man mener sådan og sådan, og at man mener, det og det forslag ikke er særlig velegnet, men det er jo et oplæg til en kommentar fra kommuner og amter. Det afgørende er, hvad man i regionen mener er vigtigt, og så kommer selve beslutningsfasen, som ikke er på teknikerplan, men er på politisk plan.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg behøver næppe at orientere ministeren om, at adskillige af amtsrådets medlemmer har opfattet dette som en utidig indblanding, og jeg kan tilføje, at en stor del af befolkningen har den samme opfattelse. Offentlighedsfasen er startet, man er langt inde i den, og midt i denne offentlighedsfase kommer ministeriets embedsmænd fra København og siger: det, I sidder her og diskuterer, er ikke særlig relevant, halvdelen af de skitser, der er fremlagt, kan I lige så godt putte i papirkurven.

Jeg har ikke noget imod, at embedsmændene i København interesserer sig for regionplanlægning, og jeg har ikke noget imod, at de er rådgivende over for amterne, men jeg mener, at rådgivningen bør finde sted, inden man sender planerne til offentlighedshøring. Det kan ikke være rimeligt, at befolkningen skal føle sig til grin, hvad de vitterlig gør – og med rette synes jeg – over i månedsvis at have diskuteret nogle forslag, som de derefter får at vide ikke kan bruges.

Derfor vil jeg endnu en gang kraftigt henstille til ministeren, at de udtalelser, som afgives, bliver afgivet på et tidspunkt, hvor de ikke berører offentlighedsfasen, altså enten før eller efter.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Som jeg nævnte i mit første indlæg, er der andre steder, hvor man har syntes, at planstyrelsens udtalelse kom for sent. Jeg synes, det er rimeligt, at man fra planstyrelsens side fremsætter sine tekniske kommentarer på det tidspunkt, hvor selve diskussionen skal foregå og den politiske beslutning skal træffes. Jeg synes, det ville være værre, hvis man tog en politisk beslutning uden at være bekendt med den hensigt, den overordnede planlægning har. Det er

en politisk beslutning, om man vil følge den eller ej, men jeg synes, det er rimeligt, at den overordnede planlægning lægger sine synspunkter frem, så har man da et bedre politisk beslutningsgrundlag, end man ellers ville have haft.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Poulsgaard* (FP) til undervisningsministeren:

»Finder ministeren det økonomisk forsvarligt, at lektor Niels Bak, Århus, har fået bevilget 251.428 kr. til forskning af de akustiske og fysiologiske forhold under blokfløjtespil, nu benævnt organologisk undersøgelse af blæseinstrumenter?«

(Spm. nr. 142).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge beretning fra statens humanistiske forskningsråd fik lektor Bak i 1972–1974 i alt 122.600 kr. og i finansåret 1975–76 128.828 kr., i alt 251.428 kr.

Af en artikel i Ekstra Bladet for den 28. april i år fremgår det, at beløbet er 366.000 kr. Om det ene eller det andet beløb passer er i og for sig ligegyldigt, men finder ministeren, at det er af så væsentlig betydning at forske i de i ovennævnte spørgsmål omtalte forhold, at man kan forsvare denne ødslen med skattemidler?

Poulsgaard (FP):

Jeg står her med Ekstra Bladet for torsdag den 28. april i år. Der står følgende overskrift: »Lektor fik 366.000 kr. til forskning af blokfløjtespil.« Når jeg i mit spørgsmål ikke spurgte, om ministeren finder det økonomisk forsvarligt at bevilge 366.000 kr., men kun 251.428 kr., er det, fordi jeg har studeret beretningerne fra statens humanistiske forskningsråd 1972–1974 og 1974–1976, og jeg vil lige som en indskudt bemærkning anmode ministeren om virkelig at studere disse beretninger; der er meget, som vi godt kunne undvære at forske i.

Men jeg vil i øvrigt citere, hvad en københavnsk professor har skrevet i et læserbrev i Politiken, nemlig professor, dr. theol. Niels Thulstrup, der skriver: »I de trykte beretninger fra statens humanistiske forskningsråd kan

[Poulsgaard.]

man læse, at en seminarielærer, der jo normalt ingen forskningsforpligtelse har, i løbet af en kort årrække har fået bevilget 366.788 kr. til en øjensynlig økonomisk meget krævende undersøgelse. Det drejer sig om noget så betydningsfuldt og samfundsrelevant, at man bliver helt stakåndet derved, som det, der til en begyndelse hed »de akustiske og fysiologiske forhold under blokfløjtespil«, og som nu betegnes »organologisk undersøgelse af blæseinstrumenter«. Forhåbentlig er der tale om dommedagsbasuner efter bevillingernes størrelse at dømme. Hvor er de samfundsrelevante resultater? Hele nationens forventning er snart på bristepunktet. Må vi få et trut i trompeten.«

Jeg er også på bristepunktet af spænding, med hensyn til hvad ministeren vil svare, men jeg tror næsten, at jeg på forhånd ved, hvad ministeren vil svare, for jeg har før stillet spørgsmål om, hvad der forskes i – Joakim von And, den gamle gni'er, og ældre mænds seksualliv og den slags ting – og da har svaret lydt, at det er noget, som ikke kommer ministeren ved, at forskningen skal være fri.

Taletiden er udløbet her i første omgang, men jeg venter spændt på et svar fra ministeren.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Hr. Poulsgaard har ganske ret i, at han ikke behøvede at være særlig spændt på det svar, jeg ville afgive her i dag. Det er nemlig præcis det samme, som jeg har afgivet ved lignende lejligheder, hvor hr. Poulsgaard eller andre fra fremskridtspartiet har spurgt vedrørende bestemte bevillinger til forskning. Mit svar er også denne gang, at ifølge lov nr. 199 af 24. maj 1972 påhviler det ikke undervisningsministeriet, men forskningsrådet at tage stilling til, hvad der skal forskes i. Jeg har ingen planer om at ændre den gældende lov, og derfor har jeg heller ingen planer om at tage det spørgsmål op, som hr. Poulsgaard her har rejst.

Poulsgaard (FP):

Jeg vidste, hvad svaret ville blive, men må jeg så ikke sige til ministeren: når jeg stiller disse spørgsmål, er det ikke for at genere hende, men fordi jeg tror, vi kan være enige om, at vi er valgt herind for at forvalte forretningen Danmark og få fornuftige love til at

køre dette samfund, men jeg gad nok se, hvor fornuften er henne i dette her. Så kan ministeren nok så mange gange komme og sige, at hun ikke vil ændre ditten og datten. Vi ser nu, hvordan det går på universiteterne, hvor ministeren heller ikke vil gribe ind, dér er vi ude i det rene ragnarok. Jeg er enig i, at vi skal have en forskning, at der er ting, det er relevant at forske i, men det er folketetinget, der afgør bevillingerne til forskningen, og så må folketetinget også have hånd i hanke med, hvad disse bevillinger skal bruges til. Det går simpelt hen ikke på den nuværende måde. Man gør den seriøse forskning til grin, hvis vi skal bruge penge på sådan noget fuldstændig volapyk. Men jeg forstår, det er den linje, den socialdemokratiske undervisningsminister har lagt. Jeg skal ikke nævne navne, men jeg kan da godt meddele undervisningsministeren, at medlemmer af hendes egen gruppe har sagt til mig, at dette var et godt spørgsmål, og at man bærer sig fuldstændig vanvittigt ad. Så tag engang og drøft det i den socialdemokratiske gruppe, mon så ikke I kunne komme til erkendelse og den sunde fornuft til sidst kunne få lov til at sejre.

Mimi Jakobsen (CD):

Man kan naturligvis have forskellige politiske opfattelser med hensyn til værdien af bevillinger til forskningsprojekter i almindelighed, og jeg kan også strække mig så langt som til at erkende, at vi som almindelige dødelige folketingsmedlemmer ikke kan vurdere værdien af et isoleret forskningsprojekt, når dette tages ud af en sammenhæng, som dels udgøres af den hjemlige, dels den udenlandske forskning på dette område, men så er min forståelse for hr. Poulsgaards spørgsmål også udtømt.

Det vil sikkert ikke være vanskeligt at latterliggøre et forskningsemne over for den brede befolkning, når man trækker det ud af en sådan sammenhæng, det er bare ikke særlig rimeligt at gøre det, men også dette er tilsyneladende en politisk vurdering, og jeg skal med glæde overlade fremskridtspartiet at køre denne linje.

Med hensyn til det konkrete eksempel må det være rimeligt at uddybe projektets formål bare en lille smule. Lige så vel som man for at forstå undervisning i tale- og sangundervisning må have et grundigt kendskab til de fysiologiske forhold, der gør sig gældende, må

[Mimi Jakobsen.]

man have det for at kunne undervise i blæseinstrumentspil. Baggrunden for projektet er, efter hvad jeg har kunnet få oplyst, at netop blokfløjtespil er kommet til at indtage en meget central placering i seminarieundervisningen, og det er noget nyt. Derfor er det vel ikke særlig urimeligt, at en seminarielærer føler sig foranlediget til at forske på det pågældende område. Jeg kan i øvrigt til hr. Poulsgaards orientering tilføje, at det pågældende projekt i virkelig høj grad har formået at kaste nyt lys over disse problemer, og at det internationalt er blevet meget højt agtet.

Bag spørgsmålet ligger tydeligvis en meget dyb mistillid til forskere som sådan, idet man antager, at de ikke skeler til, hvilke undersøgelser der har relevans i en bestemt sammenhæng, men blot ønsker at rage nogle bevillinger til sig for at få tiden til at gå på en behagelig måde. Det skulle ikke være nødvendigt at kommentere en sådan opfattelse, når man betænker, at fremskridtspartiet offentligt har tilkendegivet, at de ønsker at nedlægge en lang række institutter ved universitetet, tilsyneladende udvalgt efter at de betegnes med ordet filologi, og derved desværre vil komme til at nedlægge både sprogfag og faget dansk, men man kan selvfølgelig vælge at lade sådanne forslag sejle deres egen sø.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg er nødt til at oplyse den sidste taler om, at spørgetiden skal bruges til at stille spørgsmål i, ikke til at polemisere imod spørgeren; det har vi ministeren til.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg vil medgive formanden, at indlægget fra fru Mimi Jakobsen var udmærket og godt kunne have været holdt af ministeren, hvis jeg ville være gået ind i en argumentation om det konkrete projekt.

Ud over det skal jeg alene sige til hr. Poulsgaard, at en socialdemokratisk linje på dette område er at følge den lovgivning, folketinget har vedtaget, og ud over det i øvrigt at overlade det til forskningsrådene at træffe den slags afgørelser. Jeg skal slutte med at udtale glæde over, at hr. Poulsgaard med så stor interesse havde læst beretningerne fra forskningsrådet.

Thorndahl (FP):

Jeg synes, det egentlig er utroligt, at undervisningsministeren som socialdemokrat, som repræsentant for et parti, der jo i mange henseender går ind for en meget voldsom statsstyring, inden for det højeste uddannelses- og forskningsområde giver fuldstændig frit slag. Nu har jeg selv et par år været ansat som videnskabelig medarbejder på en højere læreanstalt, og jeg kan oplyse, at en hel del af det, der dér blev foretaget, er af samme valeur som den, hvad hedder det, organologiske undersøgelser, som spørgeren har refereret til. Jeg synes, det var rimeligt, om undervisningsministeren bekræftede, at der inden for forskningsområdet ikke foretages en samfundsmæssig afvejning mellem udgifter og udbytte.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg konstaterer, at det supplerende spørgsmål ikke havde meget med det stillede spørgsmål at gøre, men var helt generelt vedrørende forskningen, og jeg kan absolut ikke bekræfte det, som hr. Thorndahl ønskede, jeg skulle bekræfte.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Bernhard Baunsgaard (RV) til undervisningsministeren:

»Kan ministeren oplyse, hvor stort antallet af arbejdsløse cand. mag. er i samfundsfag er, og give et skøn over tilgangen i de nærmeste 10 år og skønne over muligheden for disse cand. mag. ers ansættelse i gymnasieskolen?«
(Spm. nr. 157).

Skriftlig begrundelse.

Der er i de seneste år blevet overordentlig mange cand. mag. er færdige fra vore universiteter, og der kommer i de kommende år endnu flere. Så vidt det uden undersøgelse kan skønnes, vil der for visse fag være tale om en katastrofal overproduktion, så kandidater i nogle tilfælde må forudse årelang arbejdsløshed, måske så mange år som 10 år eller flere.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg har spurgt undervisningsministeren, om hun kan oplyse, hvor mange cand. mag. er i samfundsfag der er færdige, hvor stor tilgangen

[Bernhard Baunsgaard.]

bliver, og hvilke muligheder de har for at få ansættelse.

Når jeg har stillet det spørgsmål, har der, og det er derfor, jeg gerne vil have lov til at ud- dybe det lidt, været to bevæggrunde. For det første er der naturligvis hensynet til det problem, som diskuteres meget ivrigt netop nu, problemet omkring adgangsbegrænsningen, hvor ministeren jo har spillet ud, måske ikke på den heldigste måde, det mener i hvert fald en hel del, men der er i hvert fald spillet ud. Og hvis det, som jeg frygter, er sådan, at der på en række områder, f. eks. her med cand. mag. er i samfundsfag, er en enorm over- produktion allerede i dag, er jeg ovre i det andet hensyn, der må tages. De unge menne- sker, der ofrer 5 år, eller hvad det kan blive, på at uddanne sig, har et krav på, at samfundet tilstrækkelig klart tydeliggør, om de har mulig- heder for at anvende deres uddannelse. Det er begge disse hensyn jeg mener indgår i dette spørgsmål.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg kan kun bekræfte hr. Bernhard Baunsgaards frygt for, at arbejdsløsheden blandt cand. mag. er i samfundsfag må forventes at blive meget stor i de kommende år. Vi regner med, at der fra uddannelsens start og frem til slutningen af 1976 i alt er uddannet ca. 170 cand. mag. er med samfundsfag som hovedfag, hvortil kommer et antal cand. phil. er, dvs. kan- didater, der endnu ikke har taget bifag eller ikke agter at gøre det. Af de uddannede var der ved efterårets begyndelse ca. 40 arbejds- løse.

Vi regner endvidere med, at der blandt dem, der for øjeblikket er under uddannelse, vil være knap 1.000, som ud fra hidtidige erfaringer om gennemførelse må forventes at blive færdige som cand. mag. er.

I alt var der i 1975 beskæftiget ca. 130 ho- vedfagskandidater i samfundsfag i gymnasie- skolen og ved HF ud af i alt ca. 5.600 gymna- sielærere. Hermed var behovet for samfunds- fagslærere nogenlunde dækket. Hvis elevtallene stiger, eller hvis linjevalg og tilvalg ændres, kan behovet for samfundsfagslærere stige, men selv en fordobling af lærerbeholdet ville ikke hjælpe væsentligt på beskæftigelsessituationen for samfundsfagskandidater på længere sigt. Som bekendt vil tilgangen til samfundsfag som ho-

vedfag derfor også blive reduceret kraftigt under den generelle adgangsregulering fra 1977, men selvfølgelig ikke sådan, at vi løser beskæftigelsesproblemet.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg takker for oplysningerne, og hvis jeg skal prøve at omsætte ministerens ord til noget, der er jævnt forståeligt, så vil det sige, at disse cand. mag. er, der er færdige eller bliver færdige i de nærmeste år, formentlig i værste fald kan vente at gå arbejdsløse i op til 20 år.

Jeg vil gerne på denne baggrund spørge: hvad agter ministeren at gøre for at oplyse gymnasieelever, der tænker på at påbegynde et studium inden for samfundsfag, om de meget dystre fremtidsudsigter? Det er meget godt, at man laver adgangsbegrænsning, men endnu væsentligere, endnu bedre, for mig at se er det at give oplysning om de rent fortvilede for- hold, der vil være. Behovet er dækket af i de fleste tilfælde ganske unge lærere i gymnasie- skolen, så der bliver ingen væsentlig afgang, og der er 1.000, der står og venter på at komme til i de nærmeste år. Oplysning må da være bedre, men jeg ved ikke, om ministeren er i stand til at svare på det. Samfundsfag har jeg valgt ud, fordi det formentlig er det værste, men der er andre fag, hvor udsigterne ikke er ret meget bedre. Kan det bekræftes?

Bertel Haarder (V):

Er ministeren enig med mig i, at det er in- konsekvent, når hr. Bernhard Baunsgaard på den ene side klager over, at der ikke er beskæf- tigeelse for de uddannede kandidater i sam- fundsfag, og hans parti samtidig ikke vil med- virke til at gennemføre den adgangsbegræns- ning, der er planlagt pr. 1. august? Jeg håber at jeg med dette spørgsmål ikke har overtrådt formandens nylig indskærpede regel om, at det kun er ministeren, der må være polemisk.

Melchior (CD):

Aldeles upolemisk vil jeg gerne stille et til- lægsspørgsmål, som jeg håber ministeren vil føle falder ind under dette, skønt det drejer sig om folkeskolen og ikke om gymnasieskolen.

Jeg er bekendt med, at man i betydelig ud- strækning i folkeskolen anvender gymnasiaster fra 20 år og opefter som vikarer, og vel at mærke ikke for nogle timers eller ugers under- visning, men simpelt hen i årevis. Da der sam-

[Melchior.]

tidig findes en vis ledighed blandt folkeskolelærere, føler jeg, at dette er en mærkelig praksis, og jeg vil gerne have lov at spørge ministeren, om hun på dette pludselige grundlag, om jeg så må sige, er i stand til at give tinget en information herom.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Først var der et videre svar til hr. Bernhard Baunsgaard. Jeg er meget enig i, at det er nødvendigt med en grundig oplysning om disse problemer, og derfor indeholder det gymnasie-lovsforslag, som regeringen har fremsat, også forslag om en udbygget studie- og erhvervsvejledning i gymnasiet. Det har desværre hidtil været sådan, at vi på dette område har måttet konstatere, at vi i virkeligheden har givet en dårlig vejledning.

Ud over det har vi i forbindelse med adgangsbegrænsningen i år gjort en særlig indsats dels i form af pjecemateriale, der har været sendt ud, dels ved, at direktoratets medarbejdere har taget en række møder rundt omkring i landet for studie- og erhvervsvejledere. Jeg tror også, vi kan gøre mere, og det vil vi bestemt forsøge at tage højde for.

Jeg kan også bekræfte hr. Bernhard Baunsgaards udtalelse om, at der er andre fag, hvor udsigterne heller ikke er alt for gode, men det er også vores indtryk, at det område, hr. Bernhard Baunsgaard har trukket frem, er det værste.

Så bad hr. Bertel Haarder om en bekræftelse på et spørgsmål vedrørende de radikale og adgangsbegrænsningen og det spørgsmål, der her er stillet. Jeg skal nøjes med at sige, at jeg har glædet mig over det spørgsmål, der er stillet af hr. Bernhard Baunsgaard. Jeg er enig i, at det er et stort problem. Jeg mener ikke, at adgangsbe-grænsningen kan løse det, men jeg mener, at adgangsbe-grænsningen også her kan hjælpe på et meget voldsomt problem.

Hr. Melchior's spørgsmål skal jeg, selv om det også absolut ligger i udkanten, besvare ved at nævne, at det er rigtigt, at der efterhånden er en stigende ledighed blandt lærere, og derfor har jeg indtryk af, at de fleste kommuner, som i virkeligheden har området med folkeskolen i dag, har truffet bestemmelse om, at i det omfang der går ledige lærere, skal disse foretrækkes som vikarer. Først i tilfælde, hvor man ikke har ledige lærere at tage af, kommer

andre i betragtning. Jeg er enig i, at man bør køre den linje.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg skal, inden vi går over til næste spørgsmål, bede hr. Bertel Haarder om at læse forretningsordenens § 20, stk. 5, hvor der står:

»Formanden kan derudover i det omfang, han skønner det rimeligt, give andre medlemmer end spørgeren ordet højst én gang à 2 minutter for i tilslutning til ministerens svar at stille supplerende spørgsmål til ministeren.«

Der kan ikke føres polemik imellem spørgeren og medspørgere, og derfor må jeg desværre undlade at give hr. Bernhard Baunsgaard anledning til at besvare det polemiske indlæg, der kom fra hr. Bertel Haarders side.

Af Gerda Møller (KF) til undervisningsministeren:

»Udbetales der studiestøtte til studerende, der nedlægger arbejdet og hindrer andre i at arbejde?«

(Spm. nr. 174).

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Fru Gerda Møller har spurgt vedrørende studiestøtten til studerende, der nedlægger arbejdet og hindrer andre i at arbejde. Jeg vil gerne inddele mit svar sådan, at jeg først siger lidt om reglerne – det vil være den længste del – og så knytter et par kommentarer hertil til sidst.

Først vedrørende reglerne. Ifølge § 1 i bekendtgørelse om uddannelsesstøtte er det bl. a. en betingelse for at modtage uddannelsesstøtte, at modtageren er studieegnet og studieaktiv. Ved afgørelsen af, om en uddannelsessøgende kan betegnes som studieegnet og -aktiv, skal der ifølge § 3 først og fremmest lægges vægt på, om prøver, deleksamener o. lign. består uden væsentlige overskridelser af de sædvanlige terminer. Indtil denne konstatering kan foretages, betragtes den uddannelsessøgende normalt som studieegnet og -aktiv.

Efter uddannelsesstøttebekendtgørelsens § 16 er det stipendienævnene ved hver enkelt uddannelsesinstitution, der giver oplysning til Statens Uddannelsesstøtte om de uddannelsessøgendes studieegnethed og -aktivitet.

[Undervisningsministeren.]

Hvis et stipendienævn indberetter til Statens Uddannelsesstøtte, at en eller flere uddannelsessøgende ikke mere opfylder disse betingelser, indstilles støtten til de pågældende.

Fra Statens Uddannelsesstøtte har jeg fået oplyst, at de hidtil ikke har modtaget indberetninger fra stipendienævnene om manglende studieaktivitet i den foreliggende situation. Dette hænger formentlig sammen med, at de højere uddannelser her i landet i vidt omfang er bygget op om den enkelte studerendes eget initiativ; der er derfor generelt set ikke fastsat regler om pligt til at deltage i undervisningen, men undervisningen anses som et tilbud til de studerende, og de studerende kontrolleres gennem eksaminer. Set i relation til uddannelsesstøtten er kontrollen med studieaktiviteten i disse tilfælde således efterfølgende, nemlig: har den studerende bestået en given prøve eller eksamen inden for de tidsgrænser, som undervisningsministeriet efter forhandling med den enkelte uddannelsesinstitution har fastsat?

Det vil derfor være overordentlig vanskeligt for stipendienævnene at afgøre, om en studerende passer eller ikke passer sine studier, uanset om man har en formodning om, at han eller hun i øvrigt deltager i de aktiviteter, der har givet anledning til dette spørgsmål. Lige så svært ville det være at afgøre, hvorfor en uddannelsessøgende ikke består eller afholder sig fra at gå op til en prøve eller eksamen.

Det her nævnte udelukker naturligvis ikke, at stipendienævn i visse tilfælde med sikkerhed kan konstatere, at bestemte uddannelsessøgende ikke kan anses for studieaktive, f. eks. hvor de selv udtrykkelig har givet udtryk herfor, og i sådanne tilfælde er det som nævnt stipendienævnets pligt at foretage indberetning til Statens Uddannelsesstøtte.

Det i spørgsmålet nævnte forhold, at den studerende ved sine aktioner hindrer andre i at arbejde i fred, kommer principielt ikke uddannelsesstøtten ved, det er et spørgsmål mellem den studerende og den pågældende uddannelsesinstitution.

Så vil jeg godt til sidst sige, at jeg mener, det er klart uacceptabelt, at studerende i en længere periode ikke er studieaktive og så alligevel modtager en uddannelsesstøtte, der alene tager sigte på at give de studerende mulighed for at studere. Vi har derfor også i undervisningsministeriet taget hele spørgsmålet op til en nyvurdering.

Gerda Møller (KF):

Reglerne for, at der kan fås studiestøtte, har jeg selvfølgelig selv undersøgt, og jeg har også hæftet mig ved, at man skal være studieaktiv. Jeg har også sat mig ind i, hvad man mener med at være studieaktiv.

På den anden side er det ikke at være studieaktiv at være led i en ulovlig besættelse og forhindre andre i at komme ind. Hvis det skal siges at være studieaktivitet, kan det højst være en negativ aktivitet og må derfor komme til at trække fra. Dermed mener jeg, at der måtte være mulighed for at trække fra i studiestøtten. Jeg tror, at masser af skatteborgere her i landet er vildt forargede over, at de gennem deres skatter skal være med til at betale for studenter, der overhovedet ikke laver noget.

Vi ved jo, at foreløbig har aktionerne været et stykke tid, og vi har ingen garanti for med den indstilling, som både justits- og undervisningsministeren har, at aktionerne snart holder op. Jeg mener, det er stridende mod al sund fornuft, at man kan få støtte til at obstruere og aktionere og forhindre andre i at arbejde.

Jeg er glad for ministerens sidste bemærkning om, at man har taget spørgsmålet op, og jeg vil da spørge ministeren, om man i de overvejelser, der foregår, kunne tænke sig at lave kriterierne for at få uddannelsesstøtte om, for der er ingen tvivl om, at da man fastsatte kriterierne og lavede loven om studiestøtte, forudså man ikke den situation, som man i dag har på undervisningsanstalterne.

Bertel Haarder (V):

Jeg forstod ministerens svar sådan, at hun ikke 100 pct. afviste, at der kan komme den situation, hvor Statens Uddannelsesstøttes udbetalinger må bortfalde på grund af blokader og arbejdsstandsninger.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Fru Gerda Møller spurgte, om man kunne tænke sig, at kriterierne for uddannelsesstøtten ændres. Det har jeg ikke taget stilling til på nuværende tidspunkt. Det er jo bekendt, at regeringen i længere tid har arbejdet med en helt ny uddannelsesstøttelov, og hvilke konsekvenser de nuværende besættelser vil få for udformningen af denne lov, kan jeg selvsagt ikke sige noget om.

Det, jeg gerne ville tilkendegive over for fru Gerda Møller, var, at jeg var enig i den principielle holdning, der går ud på, at der er noget

[Undervisningsministeren.]

urimeligt i, at man igennem længere tid, hvor man ikke er studieaktiv, kan modtage en støtte, som alene er givet, for at man kan studere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Tove Jørgensen* (DKP) til socialministeren:

»Med hvilken juridisk hjemmel kan der ses bort fra lejekontrakter, der er indgået af beboerne i beskyttede boliger?«

(Spm. nr. 145).

Skriftlig begrundelse.

En hel del af de pensionister, der i dag bor i beskyttede boliger, er i besiddelse af en allerede indgået lejekontrakt. Det ønskes oplyst, om en sådan kontrakt uden videre kan ophæves ved en cirkulæreskrivelse el. lign.

Baggrunden er et brev fra Københavns kommunes boliger for pensionister af 28. marts 1977, hvoraf det fremgår, at de nye regler, der som nævnt er indeholdt i bilstandsloven, medfører, at de eksisterende lejekontrakter bortfalder. Det ønskes oplyst, om der er juridisk hjemmel for en sådan ophævelse af gældende kontrakter, og hvad ministeren agter at foretage, hvis dette ikke er tilfældet.

Tove Jørgensen (DKP):

Selv om der ikke efter socialministerens cirkulære af 29. marts 1976, stk. 105, skal oprettes sædvanlig lejekontrakt for beskyttede boliger, er der ikke desto mindre adskillige hundrede pensionister og andre, der bor i disse boliger, der er i besiddelse af en sådan kontrakt.

Det, jeg ønsker klarlagt, er, med hvilken juridisk hjemmel Københavns kommunes magistrats 3. afdeling kan meddele beboere i beskyttede boliger i et brev af 28. marts 1977, at eksisterende lejekontrakter bortfalder.

I samme forbindelse vil jeg gerne have ministerens kommentar til, om de ændrede regler, der er en følge af de ændrede kontraktforhold og bl. a. medfører en stigning fra 15 til 25 pct. af husstandsindkomsten, som varsles til ikrafttræden pr. 1. oktober 1977, er i overensstemmelse med det nævnte cirkulæres stk. 109, hvori det hedder, at i forbindelse med overgang til status af beskyttede boliger bør overgangen eventuelt ske gennem en lempelig, gradvis forhøjelse af betalingen. Gør denne problemstilling sig ikke også gældende ved en så stor stigning som den, der her er tale om?

Socialministeren (Eva Gredal):

Må jeg starte med at sige, at sidste del af fru Tove Jørgensens spørgsmål ikke fremgår af det stillede spørgsmål til mig, og jeg finder derfor ikke, at jeg kan besvare det uden at have set nærmere på spørgsmålet. Jeg har ikke undersøgt, hvilke overgangsordninger Københavns kommune har lavet.

Begrebet beskyttede boliger blev som bekendt først indført den 1. april 1976 med bilstandslovens ikrafttræden. Før denne dato havde kun ganske få kommuner, bl. a. København, pensionistboliger med sådanne faciliteter, at de med rimelighed kunne omdannes til beskyttede boliger. Nogle af disse pensionistboliger blev allerede dengang kaldt for beskyttede boliger, selv om begrebet ikke fandtes i den dagældende lovgivning.

I anledning af spørgsmålet har socialministeriet indhentet kopier af de lejekontrakter, der er tale om fra Københavns kommune, og i disse kontrakter findes der en 6 måneders opsigelsesfrist. Kommunen har derefter efter min mening haft fornøden juridisk hjemmel til med et halvt års varsel at lade de pensionistboliger, der opfylder kravene, gå over som beskyttede boliger efter bilstandslovens regler med den virkning, at beboerne skal betale husleje efter retningslinjerne i cirkulæret om institutioner under kommunerne.

Samme opfattelse har boligministeriet, der i anledning af fru Tove Jørgensens spørgsmål har meddelt, at man kan parallellisere forholdene omkring lejemålet i de hidtidige såkaldte beskyttede boliger med de lejemål, der tidligere var indgået i kommunale pensionistboliger. Ved gennemførelsen af ændringer i lovgrundlaget for disse pensionistboliger var kommunerne berettiget til at foretage ændringer i de individuelle vilkår for de enkelte lejemål i overensstemmelse med lovændringerne.

På denne baggrund finder boligministeriet, at kommunerne ved gennemførelse af bilstandsloven har været berettiget til at ændre i de lejevilkår, der lå til grund for de indgåede lejemål.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg takker ministeren for svaret, men jeg må gentage mit andet spørgsmål, fordi det hænger sammen med den besvarelse, ministeren gav mig, netop at boligministeriet har godkendt, at man med et halvt års varsel kan varsle de forhøjede huslejestigninger. Jeg vil gerne høre, om det er i overensstemmelse med nævnte cir-

[Tove Jørgensen.]

kulæres stk. 109, hvor man netop taler om en gradvis forhøjelse af huslejerne i sådan nogle overgangsordninger.

Derudover vil jeg gerne høre, om det er korrekt i brevet fra Københavns kommune til pensionisterne at hævde, at bistandsloven bestemmer, at der for beskyttede boliger skal betales et beløb svarende til 25 pct. af husstandsindkomsten. Når der er tale om en administrativ afgørelse udarbejdet af ministeren i et cirkulære om lovens § 86, står der kun:

»Beboere i beskyttede boliger betaler en leje fastsat af det sociale udvalg efter retningslinjer, der er udarbejdet af socialministeren under hensyn til reglerne i lovgivningen om boligsikring.«

Det er altså ikke en takstforhøjelse, der er fastsat i bistandsloven, men en administrativ forhøjelse, fastsat af ministeren.

Socialministeren (Eva Gredal):

Som jeg sagde før, kender jeg ikke de individuelle breve, der er sendt ud til de enkelte i Københavns kommune, og derfor kan jeg ikke svare på det, men jeg finder ikke grund til at drage Københavns kommunes handleform i tvivl.

Jeg finder selvfølgelig en fastsættelse på 25 pct., som jeg selv har været med til at fastsætte, rimelig; det synes jeg ikke der skulle være grund til at stille spørgsmål om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Melchior* (CD) til ministeren for skatter og afgifter:

»Vil ministeren undersøge mulighederne for, at hædersgaver o. lign. til forskere og kunstnere beskattes lempeligere, end tilfældet er nu?«

(Spm. nr. 162).

Skriftlig begrundelse.

Spørgeren antager, at de provenumæssige konsekvenser vil være ubetydelige. Der sigtes med spørgsmålet ikke til arbejdslegater.

Ministerens for skatter og afgifter (Kampmann):

Hovedreglen ved hædersgaver af den nævnte art er jo, at de beskattes efter reglerne i loven om særlig indkomstskat, og det vil sige, at man

giver et fradrag på 6.000 kr., og hvis hædersgaven overstiger de 6.000 kr., beskattes det overstigende beløb med 50 pct.

Vi har jo også visse hædersgaver, der er helt skattefrie, her kan jeg nævne Nobelprisen og Nordisk Råds litteratur- og musikpris, og det er, således som det også er gældende i andre lande, således, at disse hædersgaver er skattefrie i Danmark.

Vi vil have lidt vanskeligt ved at skelne mellem de hædersgaver, der er skattefrie, som jeg nu har nævnt, og dem, der er omfattet af hovedreglen, hvortil kommer, at vi vel alle sammen må have det principielle synspunkt, at der ikke skal være den store forskel i beskatning mellem håndens og åndens arbejde, og en lang række mennesker, der alene lever af håndens arbejde, har jo ikke en beskatning, hvorefter man først bliver beskattet med 50 pct., når indtægten overstiger de 6.000 kr., men er underkastet en helt anderledes hårdhændet beskatning. Hvis spørgeren er enig med mig i, at man ikke skal have den store forskel mellem beskatning af håndens og åndens arbejde, så ved jeg ikke, om vi skal gå videre i undersøgelserne.

Melchior (CD):

Jeg takker ministeren for svaret, som jeg er ked af at have fået. Jeg er bekendt med reglerne, der ligger til grund, og jeg har også noteret mig, at de største af priserne, som ministeren selv nævnte, netop er skattefrie, hvad jeg altså ikke har nogen indvending imod.

Jeg føler, at da det vigtigste råstof, vi har her i landet, er de menneskelige ressourcer, bør vi kæle for de få genier, vi har. Vi har en lidt andedamsk mentalitet i dette H. C. Andersens fædreland, og det er jo ikke så underligt med den størrelse, vi har, målt i km² eller målt i antal mennesker; der kommer noget misundelse ind i et sådant samfund, som jeg tror vi skal bekæmpe. Med det formål at hæge om og kæle for de få genier, vi har, føler jeg, at her var noget at gøre, en retfærdighedshandling.

Jeg vil gerne erindre om, hvad ministeren selvfølgelig ved, at disse hædersgaver tidligere har været skattefrie, og jeg tænker her såvel på de offentlige, altså statens, som på private fonds- og legatmidler.

Ministeren forsøger her at lave en distinktion mellem håndens og åndens arbejdere. Det ønsker jeg ikke at deltage i, og det er selvfølgelig ikke tilsigtet. Der er mangan en kunstner,

[Melchior.]

som arbejder meget med hånden, og der er mangan en håndværker, der arbejder meget med forstanden. Jeg tror ikke, det egentlig tjener noget at bringe denne distinktion op. Derimod tror jeg, det relevante i sagen er, at det provenumæssige resultat, altså tabet ved denne tilbagevenden til skattefrihed for hædersgaver af denne art, er meget lille, således som jeg også har fremhævet i begrundelsen.

Jeg skal ikke lokke ministeren herop én gang til, da jeg ikke har stor forventning om, at jeg i denne time får ham til at ændre standpunkt, men måske måtte jeg høfligt henstille til ministeren at tage en snak med kulturministeren om sagen, og måske vil han kunne bevæge sin kollega, ministeren for skatter og afgifter, til dog at tage sagen op til overvejelse endnu en gang.

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Jeg vil nu gerne og altid for hr. Melchior gå på talerstolen én gang til, også fordi vi i stort omfang er enige i præmisserne og de synspunkter, der ligger bagved spørgsmålet. Jeg vil også sige, at vi har forsøgt at tage noget hensyn til genierne, for man skal vel op i den klasse, før man får tildelt Nobelprisen, kan vi vel gå ud fra.

Det, der er problemet, er afgrænsningen nedad, hvornår det geniale ophører, og det mere nærmere sig de beskatningsregler, som alle andre mindre geniale bliver underkastet. Men jeg vil gerne drøfte det videre både med hr. Melchior og med kulturministeren eller alle tre imellem.

Poulsgaard (FP):

Det var faktisk interessant, det sidste ministeren sagde her. Så vil jeg gerne spørge ministeren, om de geniale og dygtige forretningsfolk; vi har, der kæmper en fortvivlet kamp for at overleve, også skal fritages for den brandbeskatning, de er udsat for?

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Jeg må erkende, at jeg har lidt vanskeligt ved at se sammenhængen mellem det problem, hr. Poulsgaard nu nævner, og det spørgsmål, hr. Melchior oprindeligt rejste, og som jeg har megen sympati for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Kaj Hansen (DKP) til ministeren for offentlige arbejder:

»Vil ministeren drage omsorg for, at licitationerne til opførelsen af den ny bro over Store Bælt udformes på en sådan måde, at arbejdet forbeholdes danske virksomheder og arbejdere?«

(Spm. nr. 164).

Skriftlig begrundelse.

I den nuværende situation med over 150.000 arbejdsløse, hvoraf mange er dygtige teknikere og rutinerede brobyggere, vil det være en hån at overlade arbejdet til udlandet. Vi skal også være opmærksom på, at underskuddet på betalingsbalancen i 1976 var på 11,5 mia kr. Det er uforståeligt i befolkningen, at styrelsen for Statsbroen Store Bælt allerede har indledt en hvervekampagne for udenlandske virksomheder med kæmpeannoncer i internationale tidsskrifter. Kræfterne må dog bruges på at sikre opførelsen af broen for danske virksomheder og danske arbejdere.

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olsen):

Jeg går ud fra, at spørgeren er bekendt med, at vort medlemskab af EF medfører, at vi ikke forlods kan udelukke entreprenører eller arbejdskraft fra andre medlemslande fra at deltage i udførelsen af større anlægsarbejder her i landet.

Når det er sagt, vil jeg godt føje til, at jeg – og det gælder også styrelsen for Statsbroen Store Bælt – selvfølgelig helst ser, at denne store opgave løses af danske firmaer eller i hvert fald dansk dominerede grupper og navnlig udføres af dansk arbejdskraft.

Med hensyn til arbejdskraften kan jeg oplyse, at vi allerede har erfaringer for, hvordan det går, når store broarbejder udbydes i international licitation. Vi har nemlig både ved Sallingsundbroen og ved Vejlefyjordbroen set; at uanset den internationale konkurrence og uanset udenlandsk deltagelse i de konsortier, der har fået entreprisen overdraget, udføres så godt som 100 pct. af selve anlægsarbejderne af dansk arbejdskraft.

Med hensyn til spørgsmålet om danske firmaer kontra udenlandske firmaer kan jeg i øvrigt oplyse, at Storebæltstyrelsen ved arbejdets tilrettelæggelse netop tilstræber at give danske firmaer så gode muligheder som muligt for at

[Ministeren for offentlige arbejder.]

kunne byde på og få den størst mulige del af arbejdet. Dette gøres bl. a. ved at opdele det samlede arbejde i flere selvstændige entrepriser. Man må nemlig se i øjnene, at broanlægget i sin helhed er så stor en bid i forhold til danske entreprenørfirmaers kapacitet, at selv om flere gik sammen, ville deres chancer for at være med eller få væsentlig indflydelse være meget små, hvis arbejdet blev udbudt som en helhed. Derimod vil de have gode muligheder for at kunne sikre sig arbejdet med den entrepriseopdeling, som styrelsen foretager, og som i øvrigt også fremgår af den annoncering, som spørgeren henviser til.

Kaj Hansen (DKP):

Bygning af en Storebæltsbro kommer jo til at koste adskillige milliarder kroner, og det er således ikke småpenge, vi taler om i denne forbindelse.

Jeg kan da først glæde mig over, at ministeren og jeg kan være enige i, at det ville være en lykke, hvis arbejdet blev udført af danske firmaer og danske arbejdere. Men når ministeren så siger, at når vi er medlem af EF, kan vi ikke udelukke udenlandske virksomheder, virksomheder i EF-landene, så vil jeg mene, at en sådan udlægning af EF-reglerne ikke er helt korrekt. Jeg vil gerne sige, at hvis ellers statsministeren er rigtigt orienteret – og det er der jo ingen grund til at udelukke at han er i denne forbindelse – så er der noget, der tyder på, at ministeren for offentlige arbejder ikke er lige så godt orienteret. Jeg skal henvise til, at da vi stillede et spørgsmål vedrørende inddæmningsarbejderne ved Køge Bugt, som også var gået til et udenlandsk firma, svarede statsministeren – jeg citerer fra Folketingstidende 1976–77, 2. samling, sp. 446:

»De gældende EF-regler indeholder ingen pligt for en offentlig bygherre i Danmark til at udbyde arbejder i offentlig licitation.«

Det vil altså sige, at når staten – for det drejer sig jo her om Storebæltsbroen – er den offentlige bygherre, så har staten overhovedet ikke nogen pligt, heller ikke efter EF-reglerne, til at udbyde dette arbejde i offentlig licitation. Det udelukker ikke, at man kan indhente licitationstilbud fra forskellige virksomheder, der er i stand til at påtage sig et sådant arbejde, men det er muligt også efter EF-reglerne at sikre, at det bliver danske virksomheder og danske arbejdere, der får arbejdet. Jeg vil

gerne spørge ministeren, om han ud fra den givne situation vil medvirke til, at licitationen bliver gennemført på en sådan måde, som jeg her har skildret.

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olesen):

Jeg vil allerførst sige til hr. Kaj Hansen, at bygning af Storebæltsbroen vel nok er det største samlede projekt, vi overhovedet har været i gang med eller skal i gang med herhjemme. Og uanset EF-regler er der for mig ingen tvivl om, at det er så stor en mundfuld, at man under alle omstændigheder går ud på det internationale marked, når der skal være tale om licitation.

Jeg er overbevist om, at også de største foretagender herhjemme selv vil søge et sådant samarbejde, og det, som vi i fællesskab kan glæde os over, er, at alle erfaringer fra hidtidige store projekter fortæller, at et sådant arbejde udføres faktisk 100 pct. af dansk arbejdskraft, og det er jeg også sikker på vil ske i tilfældet Storebæltsbroen.

Jeg vil sige med hensyn til statsministerens svar, som jeg ikke har inden for rækkevidde, at mig bekendt er EF-reglerne sådan, at man ikke er pligtig til at udbyde i international licitation inden for EF, når det drejer sig om opgaver, der ligger over en vis grænse, vistnok på 12 mill. kr. Jeg kan føje til, at når det drejer sig om Storebæltsbroen, er der ganske vist tale om dellicitationer, men alligevel dellicitationer af et sådant omfang, at vi kommer langt over grænsen, således at al fornuft fortæller os, at det kan vi ikke selv klare.

Kaj Hansen (DKP):

EF-reglerne er jo sådan, at hvis der er tale om arbejder under 7½ mill. kr., behøver man ikke udbyde i licitation. Hvis det er arbejder over 7½ mill. kr., som er udbudt i offentlig licitation, kan man ikke udelukke virksomheder i andre EF-lande. Det, det her drejer sig om, er, at man ikke behøver at udbyde i offentlig licitation. Det var det, jeg citerede statsministeren for.

Så den anden side af sagen. Inden ministeren bliver alt for skråsikker på, at danske virksomheder ikke kan påtage sig den opgave, vil ministeren så henvende sig til virkelig velrenommerede firmaer, der også i udlandet har udført store brobygningsarbejder, og undersøge, om det ikke er muligt med de teknikere,

[Kaj Hansen.]

med det kendskab, vi har til brobygning, og med de dygtige arbejdere, vi har, at hele dette arbejde kan udføres af danske virksomheder og danske arbejdere?

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olesen):

Man er for øjeblikket i fuld gang med at træffe alle forberedelser til opførelsen af Storebæltsbroen. Jeg kan forsikre hr. Kaj Hansen om, at den stab, der er i gang med opgaven, har den nødvendige kontakt til danske firmaer. Det er ganske simpelt nødvendigt, hvis man skal klare en sådan opgave, og jeg er heller ikke i tvivl om, at danske firmaer – med den ekspertise, vi har – i høj grad vil komme ind i billedet. Jeg vil føje til, at jeg kan ikke forestille mig, at vi kan bygge en Storebæltsbro uden at udbyde i international licitation. Det forekommer mig at være en fuldstændig forkert fremgangsmåde, og så har jeg endda sagt det meget mildt.

Vi har herhjemme stor ekspertise, men jeg kan forsikre spørgeren om, at der også ude i verden findes stor ekspertise, som vi ganske simpelt bliver nødt til at høste fordel af. Vi kan ikke lukke grænserne og sige: det klarer vi nok selv. Vi skylder efterfølgende generationer, at vi har gjort os tilstrækkelige anstrengelser for, at det, der bliver udført, bliver udført med en tilstrækkelig kvalitet og en tilstrækkelig ekspertise. Det, der er det helt afgørende for os – og det, der var udgangspunktet for spørgsmålet – er arbejdskraften, og den mener jeg alle erfaringer fortæller vil blive på danske hænder, som vi har set det indtil nu.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Palle Simonsen (KF)* til finansministeren:

»Hvad vil ministeren foretage sig for at sikre, at medarbejdere på besatte uddannelsesinstitutioner kan få deres løn udbetalt i rette tid?«

(Spm. nr. 170).

Skriftlig begrundelse.

Spørgsmålet stilles blandt andet på baggrund af en skrivelse fra ledelsen af det kongelige danske kunstakademi, hvoraf det fremgår, at akademiet ikke har kunnet udbetale løn til en række ansatte, fordi den centrale administrati-

ons lokaler har været besat siden den 22. april. Akademiets ledelse henviser medarbejdere, der ikke kan undvære deres løn, til at henvende sig til det sociale bistandskontor for at få hjælp i henhold til bistandslovens regler.

Det er en utålelig situation, de pågældende medarbejdere herved udsættes for. Det virker meningsløst, at en gruppe mennesker skal henvises til de sociale bistandskontorer, fordi en gruppe studerende ulovligt har besat administrationslokaler, hvor de intet har at gøre.

Spørgsmålet stilles til finansministeren i hans egenskab af minister for statens lønnings- og pensionsvæsen og dermed som ansvarlig for, at overenskomsternes bestemmelser om lønudbetaling overholdes.

Finansministeren (Heinesen):

Jeg kan kort sige, at jeg er helt enig med hr. Palle Simonsen i, at medarbejdere på besatte uddannelsesinstitutioner skal have den løn udbetalt rettidigt, som de efter gældende overenskomst eller aftale er berettiget til. Jeg kan da også oplyse, at undervisningsministeriet og ministeriet for kulturelle anliggender har givet besked til de pågældende uddannelsesinstitutioner om, at der omgående skal tages skridt til, at de lønudbetalinger, som normalt foretages af institutionen, finder sted.

Palle Simonsen (KF):

Det var jo virkelig et opløftende svar. Jeg går ud fra, at jeg kan opfatte ministeren således, at problemet hermed er løst, og det siger jeg tak for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Bernhard Baunsgaard (RV)* til justitsministeren:

»Vil ministeren overveje at fremsætte lovforslag, således at beslutning om udvisning af udlændinge skal ske ved domstolene?«

(Spm. nr. 173).

Skriftlig begrundelse.

I anledning af udvisning af en udenlandsk statsborger, der har opholdt sig her i landet i en årrække, drøftes det, om det er stemmende med dansk retsopfattelse, at en beslutning om udvisning i et sådant tilfælde kan ske administrativt uden den prøvelse, som behandlingen ved de uafhængige domstole ville være.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Anledningen til, at jeg stiller dette spørgsmål, er den administrative sag om udvisning af en udlænding, der for tiden verserer i justitsministeriet. Jeg vil gerne om baggrunden sige, at vor verden jo desværre stadig væk er opdelt i nationalstater. Det er vel helt klart accepteret af næsten alle, at nationens egne borgere har flere rettigheder end andre mennesker, og det varer desværre nok også rum tid, før vi kan gå over til blot at tale om medmennesker og ikke opdele i os og de andre. Men en af de første rettigheder, som må tilkomme selv en udlænding, er vel netop rettigheden som medmenneske. I det aktuelle tilfælde, hvor den pågældende udlænding har boet her i 7 år, forekommer det mig – og jeg tror ikke, jeg er alene med den opfattelse – at her må han klart have erhvervet sig den rettighed, at han ikke uden videre administrativt kan udvises. Ikke mindst i betragtning af, at han har boet her så længe, må denne sag prøves ved en domstol. Derfor er det, jeg spørger, om ministeren vil overveje at fremsætte lovforslag.

Justitsministeren (Orla Møller):

Man kan ikke uden videre udvises, for den nugældende ordning er sådan, at afgørelsen om udvisningen træffes af tilsynet med udlændinge og justitsministeriet. Men hertil kommer, at de administrative afgørelser, der træffes på dette område, er undergivet samme kontrolsystem som andre administrative afgørelser. De kan således navnlig påklages til folketingets ombudsmand og kan også indbringes for domstolene efter den almindelige regel i § 63 i grundloven.

Jeg følger mig overbevist om, at en total omlægning af den gældende kompetenceordning, hvorefter afgørelseskompetencen henlægges til domstolene, ikke vil være gennemførlig. De kriterier, der gælder og må gælde for afgørelser om udvisning af udlændinge, er nu engang af en sådan karakter, at afgørelsen må træffes administrativt, i sidste instans af den ansvarlige minister.

Jeg kan i den forbindelse nævne, at det tidligere har været sådan, at beslutning om udvisning på grund af kriminalitet i visse tilfælde foruden af administrationen kunne træffes af domstolene. I 1965 ophævede man imidlertid domstolenes adgang til at uddømme af riget, bl. a. fordi man fandt, at en administrativ afgørelse af udvisningssagerne gav mulighed for en

mere smidig behandling, både når der skulle træffes afgørelse om udvisning, og når der senere blev spørgsmål om ophævelse af foranstaltningerne.

Der kan imidlertid – og jeg synes, det er fortrinligt, at hr. Bernhard Baunsgaard har stillet spørgsmålet, fordi vi allerede er inde i nogle overvejelser omkring disse ting, ikke bare på grund af den eksisterende sag – være anledning til at overveje, om adgangen til en domstolsprøvelse efter den gældende ordning er helt tilfredsstillende. For nogle år siden gennemførtes der som bekendt en ændring af udlændingelovens regler om domstolsprøvelse af de afgørelser om frihedsberøvelse, der efter loven kan træffes i forbindelse med behandlingen af sager om udvisning og afvisning af udlændinge. Disse bestemmelser, der kort fortalt går ud på at overføre de regler, der i henhold til grundlovens § 71, stk. 6, gælder for andre administrative frihedsberøvelser, til også at gælde på dette område, omfatter imidlertid kun afgørelser om frihedsberøvelse, ikke selve beslutningen om udvisning.

Jeg synes, det vil være rigtigt at overveje, om vi nu kan gå videre, og for visse grupper af tilfælde skabe mulighed for en mere effektiv adgang til domstolsprøvelse også af, om udvisningsbetingelserne er til stede.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg er sikker på, at ændringen fra 1965 om, at man ikke kan blive uddømt af riget ved domstolene var et fremskridt, men jeg er lige så overbevist om, at det vil være rimeligt at genindføre en regel om, at udvisning kun finder sted, efter at udvisningen har været prøvet ved en domstol. Jeg kan udtrykke min glæde over, at justitsministeren vil overveje at genindføre denne regel, i hvert fald for visse situationer. Jeg er ikke sikker på, at jeg vil stoppe helt så tidligt som justitsministeren. Men allerede det lille skridt: at man ikke administrativt kan udvises, hvis man har opholdt sig her i landet et stykke tid, måske 1 år, vil jeg hilse som et fremskridt.

Det er jo meget godt, at en udlænding i visse situationer, hvis han kender lidt mere til dansk retsvæsen og til dansk sæd og skik, end han normalt gør, kan få prøvet sin sag ved domstolene. Men jeg går også ud fra, at justitsministeren er enig med mig, når jeg siger, at det er en skueret, hvis det ikke bliver en pligt, at det skal prøves ved domstolene. Som sagt: allerede

dette, at man automatisk får sagen prøvet ved domstolene, når man har været her et vist stykke tid – hvis det er det, justitsministeren tænker på – vil jeg hilse som et fremskridt.

Tove Jørgensen (DKP):

Det er efterhånden meget brede kredse i befolkningen, der har udtalt sig i sagen om mexikaneren. Derfor kunne jeg godt tænke mig at spørge justitsministeren, om han ikke føler, det vil være rimeligt at lade indbringelsen af sagen for menneskerettighedskommissionen have opsættende virkning.

Johan Nielsen (S):

Jeg vil gerne spørge justitsministeren, om den pågældende udlænding har haft arbejds- og opholdstilladelse i de 7 år, han har opholdt sig her, og om han havde det på det tidspunkt, da han blev arresteret.

Justitsministeren (Orla Møller):

Jeg kan svare ganske enkelt og klart på hr. Johan Niensens spørgsmål: ja, det havde han; ellers ville han have været her illegalt, og så havde der slet ikke været nogen problemer med hensyn til udvisning.

Jeg er ikke sikker på, at jeg uden videre vil afvente menneskerettighedskommissionens behandling af denne sag. Jeg vil i hvert fald forbeholde mig ret til at se, hvad ombudsmands-afgørelsen kommer til at gå ud på.

I forbindelse med hr. Bernhard Baunsgaards sidste indlæg: jeg tør ikke sige noget om, hvor langt eller hvor kort jeg ville gå med hensyn til 1 eller 2 eller flere års ophold, men jeg er helt overbevist om, at når vi skal i gang med overvejelserne, står vi over for to problemer, som kan blive meget hårde at få løst, for jo mere lempelige vi er i forhold til udvisning, des strammere vil reglerne nødvendigvis blive med hensyn til indrejse i landet. Jeg tror nok, at det største problem vil opstå, når man skal til at afveje tingene.

Jeg er helt enig med hr. Bernhard Baunsgaard i, at det, der er problemet, er nationalstaten, og dér er vi enige i store dele af den vestlige verden om, hvilke regler vi skal følge. Jeg vil meget gerne gå dybere i overvejelserne af denne sag, men en fuldstændig genindførelse af 1965-princippet tror jeg ikke kan lade sig gøre. Problemet opstår når der er sket en tilknytning til Danmark. Det viser sig i øvrigt,

at så er 1 års fristen helt utilstrækkelig. Jeg møder hver uge udlændinge, der har været her i landet i 4 år uden at være i stand til at udtrykke sig på dansk. Det viser igen noget om, hvor store problemer der er også på det menneskelige område.

Men jeg vil gerne give hr. Bernhard Baunsgaard medhold i, at der er nogle problemer, der bør gennemlyses noget nærmere, og det vil vi prøve på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Ib Nørlund (DKP) til handelsministeren:

»Vil ministeren drage omsorg for, at den energipolitiske redegørelses målsætning om undgåelse af al unødvendig afbrænding af kulbrinter også efterleves af militæret?«

(Spm. nr. 176).

Skriftlig begrundelse.

Det er blevet bekendt, at der i marts 1977 er foretaget afbrænding af 18.000 liter militær benzin på det militære skydeterræn ved Jægerspris.

Brandinspektør Tage Johansen, Jægerspris, har begrundet denne anvendelse af benzinen med, at der var tale om »gammel« benzin, dvs. overgemt benzin, som ikke kan anvendes i motorer uden fare for, at de brænder sammen.

Den selvfølgelighed, hvormed militæret lader denne afbrænding foretage, lader formode, at der er tale om en anvendt praksis. Det må anses for urimeligt energifråds at foretage sådanne afbrændinger. Samtidig rejser det spørgsmålet om det rimelige i, at der sker oplagringer, der lader benzinen blive forældet.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg vil gerne indledningsvis fastslå, at det er en selvfølgelig forudsætning for det offentliges, herunder forsvarrets, benzinforbrug, at det kun finder sted i nødvendigt omfang.

Om baggrunden for den konkret foreliggende sag kan jeg oplyse, at forsvaret til umiddelbar brug i køretøjer må have en vis beholdning af benzin i 20 l dunke. Trods jævnlig udskiftning af benzinen kan det ske, at opbevaringen i dunken ødelægger benzinen. De 18.000 l, hr. Ib Nørlund omtaler, var blevet ødelagt på denne måde, og forsvaret havde derfor valgt mellem at anvende benzinen til en

[Handelsministeren.]

brandslukningsøvelse og at betale omkring 20.000 kr. for at få den destrueret. Det behøver næppe nogen nærmere argumentation, at forsvaret valgte at anvende benzinen til en slukningsøvelse.

Må jeg føje til, at forsvarsministeren har meddelt mig, at han vil indskærpe, at forsvaret kun må anvende benzin i nødvendigt omfang.

Ib Nørlund (DKP):

Jeg kan takke ministeren for, at han denne gang besvarede det spørgsmål, som jeg rejste under den energipolitiske debat forleden. Jeg kan forstå, det har sine problemer at trænge igennem de militære hemmeligheder. Det er vel det, der har betydet noget her.

Jeg synes på den anden side ikke, at man er kommet til bunds i problemet, for sagen er jo, at denne opbevaring af benzin på dunke på 20 l jo indeholder et regulært energispild. Ministeren siger selv, at den slags kan ske, men man kan da dårlig slå sig til tåls med, at benzin bliver brugt til brandøvelser. Det skulle vel være muligt at finde en fornuftigere anvendelse af sådanne lagre, en anvendelse, som svarede mere til, hvad man har erklæret i den energipolitiske redegørelse: at ingen unødvendig afbrænding må foregå. Man lægger dog sin energipolitik an på, at almindelige borgere skal spare og underkaste sig mange bestemmelser for at bruge mindre energiråstof. Det rejser spørgsmålet, om man fra regeringens side agter at foretage yderligere over for militæret. Nu er der sagt, at det ville blive indskærpet fra forsvarsministerens side, men man kunne give militæret en pjece fra energioplysningsudvalget, som forlangte, at man sparede på energien også i militæret. Den kunne hedde »Spar på energien, Jens« eller sådan noget. På den måde kunne man iværksætte effektive foranstaltninger for at få så urimelige meningsløsheder som den, der her er afsløret, bragt ud af verden.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Hr. Ib Nørlund antydede, at jeg skulle have haft vanskeligheder med at trænge igennem militære hemmeligheder, idet jeg ikke besvarede det samme spørgsmål, hr. Ib Nørlund nu har stillet, under energidebatten forleden dag. Man må have mig undskyldt, at jeg ikke kan sidde inde med viden om, hvad der er sket en bestemt dag i marts på Jægerspris kaserne, og det var det, hr. Ib Nørlund ønskede jeg skulle

besvare. Det har jeg derfor undersøgt, og jeg forstår, at hr. Ib Nørlund faktisk er tilfreds med mit svar.

Jeg er da enig med hr. Ib Nørlund i, at der ikke bør foregå unødigt forbrug af benzin hverken blandt civile eller i militæret. Netop ved, at vi gør opmærksom på det, også i energipjecer, som kan læses både af civile og militære, er vi altså på linje. Jeg kan da også glæde mig over, vi f. eks. ikke forbruger de kolossale mængder energi i militæret, som andre lande gør, f. eks. ved 1. maj-demonstrationer.

Ib Nørlund (DKP):

Jeg må sige, at når handelsministeren interesserer sig for sådanne energiudfoldelser, som han til sidst kommer ind på, burde han også have interesseret sig for tilfældet med afbrændingen af de 18.000 l i Jægerspris. Det har været fremdraget i pressen for flere uger siden.

Jeg vil ikke sige, jeg er tilfreds med svaret, fordi der lå i svaret, at man stadig væk siger: ja men sådan noget kan jo ske, man bliver nødt til at tage en hel del dunke og stille dem op i pyramider – det er jo sådan, det skal foregå – og så skal de brændes af, og man skal vise, hvordan man kan hjælpe ved en brandulykke. Men jeg synes, dette her rejser et andet spørgsmål. Når man kan komme ud for, at benzin bliver for gammel, som der åbenbart kan blive tale om, så må man jo også stille spørgsmålet: er det noget, som gælder også i de øvrige energilagre her i landet? Er der nogen kontrol med det? Agter man at prøve at undersøge, om der her i landet foregår en sådan oplagring af benzin og andre kulbrinter, at det betyder, at disse stoffer fordærves og derfor skal bruges på så lystelige foretagender som en afbrænding som den, jeg har nævnt?

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg kan oplyse, at jeg har foretaget en sådan undersøgelse. På andre områder, hvor der er tale om lagre, gør der sig andre forhold gældende. Der er man ikke nødt til at opbevare på den måde, militæret gør.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af Børge Møller (FP) til arbejdsministeren:

»Kan ministeren bekræfte, at der er dyrlæger, der på grund af ledighed oppebærer understøttelse, og i bekræftende fald, at ministe-

[Børge Møller.]

ren vil foranledige, at disse anvises arbejde i opslåede ledige stillinger?»

(Spm. nr. 177).

Skriftlig begrundelse.

I Dansk Veterinærtidsskrift nr. 6 af 15. marts 1977 er der opslået en ledig stilling som distriktsdyrlæge under Landbrugets Veterinære Konsulenttjeneste.

Der er efter oplysninger fra LVK ikke fremkommet ansøgninger fra ledige dyrlæger på grund af trussel fra Den Danske Dyrlægeforening om eksklusion af medlemmer, der måtte søge nævnte stilling. Staten påføres derved en unødigt udgift, som umiddelbart forekommer at være i strid med arbejdsløshedslovens § 63.

Børge Møller (FP):

Jeg har begrundet mit spørgsmål skriftligt.

Fire gange har LVK averteret i dyrlægernes blad efter en dyrlæge til en årsløn på 200.000 kr. og med frie arbejdsforhold. Fire gange har dyrlægeforeningen advaret sine medlemmer mod at søge stillingen. Samtidig går 22 dyrlæger arbejdsløse og hæver understøttelse gennem AC-organisationen.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Hr. Børge Møller beder mig bekræfte, at der er dyrlæger, der på grund af ledighed oppebærer arbejdsløshedsdagpenge, og hr. Børge Møller har under forudsætning af denne bekræftelse endvidere bedt mig foranledige de ledige dyrlæger anvist arbejde i opslåede ledige stillinger.

Vedrørende det første spørgsmål kan jeg oplyse, at der for tiden er ca. 25 ledige dyrlæger, der for hovedpartens vedkommende bor i hovedstadsområdet.

På baggrund af det andet spørgsmål har arbejdsministeriet haft kontakt med henholdsvis Den Danske Dyrlægeforening og arbejdsdirektoratet. Det er herved oplyst, at arbejdsformidlingen anviser ledige dyrlæger på nøjagtig samme vilkår som alle andre arbejdssøgende. Det sker således oftest på baggrund af en arbejdsgiverhenvendelse eller et stillingsopslag, som arbejdsformidlingen bliver bekendt med.

Med hensyn til den i begrundelsen for spørgsmålet nævnte konkrete sag om besættelse af en ledig stilling ved Landbrugets Veterinære Konsulenttjeneste kan jeg oplyse, at arbejdsformidlingen har anvist en ledig dyrlæge

til stillingen. Den pågældende har imidlertid efter at have kontaktet sin faglige organisation, Den Danske Dyrlægeforening, vægret sig ved at påtage sig arbejdet. Begrundelsen for den pågældendes vægning er, at lederen af Landbrugets Veterinære Konsulenttjeneste ifølge en voldgiftskendelse er ekskluderet af dyrlægeforeningen, og at medlemmer ifølge foreningens kollegiale vedtægter vil blive ekskluderet af foreningen, hvis de har fagligt samarbejde med den pågældende.

Arbejdsløshedskassen har på grundlag heraf udtalt, at den dyrlæge, som afslog at tage det anviste arbejde i konsulenttjenesten, ikke bør idømmes karantæne, idet der foreligger en i henhold til arbejdsløshedslovens § 63 fyldstgørende grund til at vægre sig ved at påtage sig det anviste arbejde.

Arbejdsløshedskassens indstilling er for tiden til behandling i arbejdsformidlingskontoret i København og vil i den allernærmeste fremtid blive forelagt for arbejdsdirektoratet. Den afgørelse, arbejdsdirektoratet kommer til, vil eventuelt kunne forelægges ankenævnet for arbejdsløshedsforsikringen, men den kan ikke derfra indbringes for andre administrative myndigheder, og jeg vil derfor ikke få lejlighed til at tage stilling til den konkrete sag.

Børge Møller (FP):

Jeg takker ministeren for svaret, selv om jeg ikke tror, det løser problemerne. LVK har virket i 10 år og har over 11.000 medlemmer, for det meste landmænd med store besættninger. LVK repræsenterer altså en betydelig del af landbrugsproduktionen. LVK er banebrydende inden for det forebyggende sundhedsarbejde og gennemførelsen af nye metoder. LVK har ikke noget ønske om at komme de praktiserende dyrlæger til livs, tværtimod, de er uundværlige, men det må også være i dyrlægernes interesse, at landmændene har en rimelig chance for at overleve.

I de egne af landet, hvor dyrlægerne har fulgt med udviklingen og har forstået, at det kan være helt ødelæggende for en besættings-ejers økonomi, hvis han skal have dyrlægen i stalden, hver gang der er en gris, der går fra truget, er der ikke stor tilslutning til LVK. Der, hvor dyrlægen har gjort landmanden til sin medhjælper og blot træder til med råd og dåd, når det gøres nødt, er forholdene ideelle. Hvis alle dyrlæger havde denne indstilling, havde Den Danske Dyrlægeforening ikke be-

[Børge Møller.]

hov for at forbyde sine medlemmer at tage arbejde hos LVK og derved forsøge at kvæle organisationen.

Landbrugsministeriet kræver, at LVKs medlemmer skal besøges et vist antal gange om året, for at man kan godkende LVKs arbejde. Dette kan ikke ske uden et tilstrækkeligt antal dyrlæger. Jeg finder således, at det er et groft udslag af fagforeningsdiktatur, vi her præsenteres for.

Anden næstformand (Erlendsson):

Der bør være et supplerende spørgsmål i spørgerens andet indlæg.

Arbejdsministeren (Erling Jensen):

Jeg takker anden næstformand for bemærkningen, for heller ikke jeg fandt spørgsmålet, og jeg havde den opfattelse, at en væsentlig del af indlægget var møntet ikke på mig, men på organisationer og mennesker uden for denne sal.

Det er rigtigt, når spørgeren siger, at jeg ikke har givet ham løsningen på hans konkrete problem. Gjorde jeg det, så brød jeg dansk lovgivning. Dansk lovgivning har skabt regler om, hvordan man behandler vægringssager, og disse regler følges i dette øjeblik. De implicerer aldrig ministeren, de må ikke implicere ministeren. Derfor er jeg ikke i stand til at løse det konkrete problem eller tage stilling til det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Bernhard Baunsgaard (RV)* til indenrigsministeren:

»Vil ministeren fremsætte ændringsforslag til loven om lån til betaling af ejendomsskatter for visse parcelhusejere, således at betingelsen for at kunne gøre brug af denne låneordning alene afhænger af den skattepligtige indkomst?«

(Spm. nr. 172).

Skriftlig begrundelse.

Låneordningen er så rimelig i sin udformning, at pensionister, når de benytter den, kun vil få brug for en brøkdel af den kommende værdistigning for ejendommen til sikkerhed for lånet.

Det bør derfor sikres, at en bred kreds af pensionister kan få adgang til låneordninger.

Den gældende lov giver kommunerne pligt til at etablere låneordninger for alle ejere af parcelhuse, der er fyldt 65 år, men kommunerne kan i de enkelte tilfælde skønne over, om en ejer bør have ret til lånet.

I skønnet indgår ofte andre økonomiske overvejelser end indkomst; således vil en formue, der f. eks. er bundet i fast ejendom og derfor ikke giver reel indkomst, kunne tages i betragtning. Dette forekommer ikke rimeligt. Når alene indkomsten skal lægges til grund for retten til at opnå adgang til indefrysning af ejendomsskatter, synes de oplysninger om virkningen af stigende grundskatter til amtskommunen, som indenrigsministeren har givet kommunaludvalget, at pege på, at alle med en skattepligtig indkomst på under 60.000 kr. skal have adgang til låneordningen.

Anden næstformand (Erlendsson):

Økonomiministeren vil besvare spørgsmålet på indenrigsministerens vegne.

Økonomiministeren (Per Hækkerup):

Da indenrigsministeren er optaget af andet offentligt arbejde i øjeblikket, har han bedt mig om at svare på spørgsmålet, og det gør jeg meget gerne.

Jeg ved, at indenrigsministeren meget vel ser, at der ligger et problem i det spørgsmål, hr. Bernhard Baunsgaard har rejst. Når hr. Bernhard Baunsgaard drager den konklusion af sit spørgsmål, at kriteriet for at kunne få lån alene bør være indkomstens størrelse, må jeg sige, at det mener indenrigsministeren er et for snævert kriterium for afgørelsen. Sådan som loven er udformet, er det kommunerne, der træffer afgørelsen, og de skal tage hensyn til den pågældende skatteborgers økonomiske forhold i øvrigt. Man kan altid diskutere, om den praksis, der efterhånden er ved at danne sig, er tilfredsstillende, men på forhånd kan det ikke være urimeligt, at også formueomstændighederne indgår i bedømmelsen af, om der skal være adgang til at få et sådant lån.

Jeg kan imidlertid meddele, at det er indenrigsministerens mening i forbindelse med en eventuel revision af loven at tage dette spørgsmål med i sine overvejelser.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal prøve at tale ekstra højt, sådan at man kan høre det over dem, der står og taler her neden for talerstolen.

[Bernhard Baunsgaard.]

Det spørgsmål, jeg har rejst, drejer sig først og fremmest om pensionister. Pensionister over 65 år har i øjeblikket mulighed for, hvis kommunen vil det, at få lov til at indefryse deres grundskatter. Da vi står over for en ny ejendomsvurdering, er det givet, at en række af disse mennesker vil blive udsat for, at de på papiret pludselig kommer til at eje en formue. Jeg ved, at den administrative praksis, som anvendes visse steder i landet, er den, at man ser meget nøje på, om vedkommende pensionister, der ønsker at bruge adgangen til at indefryse grundskatterne, har formue. Jeg tror, at en hel masse af disse mennesker vil komme i klemme, såfremt en formue, der er bundet i det hus, det drejer sig om, indgår i afgørelsen.

Jeg håber meget, at indenrigsministeren i sine overvejelser vil tage hensyn til dette, fordi det er umuligt for disse mennesker at omsætte deres formue. Grunden til, at vi har lavet denne indefrysingsordning, er, at de skal kunne blive boende i deres hus, og det kan de ikke, hvis de skal realisere det på den ene eller den anden måde, herunder optage større lån.

Jeg vil gerne sige om dette med grundskatterne, at vi har fra indenrigsministeren selv fået oplysning om, at stigende grundskatter kun vil berøre mennesker, der ejer et parcelhus, når deres skattepligtige indkomst er over 60.000 kr. Jeg håber meget, at ministeren til trods for svaret i dag vil tage dette i betragtning, når han udarbejder sit lovforslag.

Økonomiministeren (Per Hækkerup):

Det er selvfølgelig korrekt, at når vi får den 16. alm. vurdering, ændres ejendomsværdierne. På en række områder har vi da også allerede i lovgivningen taget hensyn til de virkninger, som den nye vurdering vil få. Jeg kan ikke forestille mig, at man ikke også i den kommunale administration af denne lovgivning vil tage hensyn til det. Men jeg skal da gerne henlede indenrigsministerens opmærksomhed på, at han erindrer kommunerne om dette forhold.

Jeg ved ikke, hvor stor virkning dette vil have, det kan være lidt vanskeligt at vurdere. Jeg tror, at når man i en lang række tilfælde oplever, at pensionisterne ikke benytter sig af denne adgang, er det måske ikke så meget på grund af hensynet til deres formues likviditet, men snarere fordi de ikke rigtig ved, hvilken indflydelse det får på deres arvingers interesser.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Man kan naturligvis gætte på mange årsager til, at denne ordning ikke er så benyttet, som den burde være. Forholdet er rent faktisk det, at det kun ville være en brøkdel af den værdistigning, som parcelhuset får ved den kommende vurdering, der ville blive brugt i de følgende 4 år til indefrysning af grundskatterne. **Det kunne f.eks. også tænkes, at en grund til, at pensionisterne ikke i ret vid udstrækning bruger denne ret, kunne være, at det føles som en nåde, at man får lov til at bruge den, og at folk derfor, hvis man alene så på den skattepligtige indkomst, 60.000 kr., ville opfatte det mere som en ret, man havde, og derfor snarere ville udnytte muligheden.**

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Anden næstformand (Erlendsson):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Brusvang: spm. nr. 130

Maisted: spm. nr. 139, 154 og 155

Jens Møller: spm. nr. 140

Karl Nielsen: spm. nr. 147

Yvonne Herløv Andersen: spm. nr. 161.

Spørgsmålene og besvarelserne vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af Brusvang (CD) til miljøministeren (26/4 77):

»Hvilke muligheder har regeringen for at sikre de erstatningskrav for dansk fiskeri- og turisterhverv, der måtte opstå som følge af olie-katastrofen på Bravo, og hvilke internationale initiativer overvejer den danske regering med henblik på fremover at sikre befolkningens og erhvervenes interesser imod sådanne tildels forudseelige katastrofer, respektive disses følger?«

(Spm. nr. 130).

Begrundelse.

Katastrofen på platformen Bravo var tildels forudseelig, idet det fra teknisk side gentagne gange har været hævdet, at arbejdsforholdene på en platform, der er anbragt i et hav med

[Brusvang.]

indtil 10 m høje bølger, indebærer væsentlige risici. Hvis vind- og vejrforholdene er uheldige, kan følgerne af den forudseelige katastrofe blive enorme, ikke alene for dansk fiskerierhverv, men også for turist- og hotelbranchen.

Spørgeren forestiller sig, at der internationalt tages initiativ til, at samtlige koncessionsindehavere inden for et større regionalområde forpligtes til solidarisk på forsikringsmæssig basis at skabe en rimelig garanti gennem en fondsdannelse, og at de implicerede stater indtræder som subsidiært ansvarlige.

Spørgeren ønsker også oplyst, om regeringen overvejer, at der på internationalt plan stilles tekniske sikkerhedskrav med hensyn til disse platformes bemanning og betjening.

Det bedes endvidere oplyst, hvorvidt den påtænkte Nordsø-konvention kan anses for med rimelighed at kunne dække de omhandlede erstatningsbeløb m. v.

Miljøminister *Niels Matthiasens* svar (4/5 77):

Indledningsvis kan det oplyses, at der fra dansk side efter kontakt med de norske myndigheder straks blev iværksat foranstaltninger til imødegåelse af følgerne af olieudstrømningen fra den norske boreplatform Bravo. Der blev således nedsat et fagkyndigt udvalg med repræsentanter fra en lang række videnskabelige institutioner. Udvalget fik til opgave at afgive en vurdering af de marinbiologiske virkninger af en eventuel iværksættelse af kemisk bekæmpelse (dispergering) af olien, henholdsvis af en undladelse heraf.

På baggrund af udvalgets redegørelse og miljøstyrelsens indstilling blev der herefter truffet beslutning om ikke at foretage dispergering.

Der er endvidere nedsat en gruppe til planlægning af det strandrensingsarbejde, der vil blive nødvendigt, såfremt olien driver i land. Gruppen består af repræsentanter for politiet, forsvarret, civilforsvarret, ministeriet for offentlige arbejder, skovstyrelsen og de vestjyske amter. Der forventes en indstilling i løbet af kortere tid.

I første omgang vil alle nødvendige udgifter til bekæmpelsesforanstaltninger blive afholdt af staten i henhold til en tekstanmærkning til finansloven.

Med henblik på at belyse de erstatningsret-

lige spørgsmål i forbindelse med eventuelle krav om erstatning for tab ved forureningen fra boreplatformen har miljøministeren nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra udenrigsministeriet, justitsministeriet, handelsministeriet og kammeradvokaten. Der indhentes for tiden informationer fra Norge. Foreløbige oplysninger tyder på, at der i medfør af norsk ret er et såkaldt »objektivt ansvar«, dvs. at koncessionshaveren og/eller operatøren, uanset om der er begået nogen fejl, under alle omstændigheder er ansvarlig, ligesom der ikke synes at være nogen øvre grænse for et eventuelt erstatningskrav. Med hensyn til hvilke krav der kan kræves erstattet, skal det dog fremhæves, at det vil være en betingelse, at de sædvanlige erstatningsretlige principper er opfyldt. I forbindelse med at der fra dansk side blev indsat det første bekæmpelsesfartøj, har Danmark taget forbehold for erstatning af tab og udgifter i forbindelse med de stedfundne udslip.

Udenrigsministeriet har oplyst, at man fra dansk side har deltaget aktivt i det arbejde, som i en årrække har fundet sted mellem nordsølandene og inden for de nordiske lande for at sikre mod forureningskatastrofer. Der blev i 1967 med de nordiske lande indgået en aftale om bekæmpelse af olieforurening, som senere er udbygget ved en fornyet aftale mellem de nordiske lande i 1971, og der er endvidere i 1969 indgået en overenskomst mellem nordsølandene om samarbejde ved bekæmpelse af olieforurening i Nordsøen. På dansk initiativ er spørgsmålet om en ajourføring af de deri fastlagte overvågningszoner for nylig taget op.

Som følge af den forøgede boringsaktivitet blev der ved en konference i London i marts 1973 indledt et videregående samarbejde mellem de vesteuropæiske lande om sikkerheden ved udnyttelse af havbundsressourcer. Man sigtede herved både på sikringskrav til boringsmateriellet og på den økonomiske dækning af eventuelle skader forårsaget ved olieboringer.

I december 1976 færdiggjorde de 7 lande med kyster til Nordsøen samt Irland og Sverige en konvention, som fastsætter visse minimumskrav til forsikringsdækning og fælles regler for erstatningsansvar, således at der gælder objektivt erstatningsansvar for forurenings-skader. Undtagelse herfra gælder kun, hvis skaden er forårsaget af krig eller en krigslignende handling, samt hvis den er forårsaget af et naturfænomen af usædvanlig og uundgåelig karakter. Konventionen indebærer, at oliebo-

[Miljøministeren.]

ringer på medlemsstaternes sokkelområde skal forsikres med 25 mill. \$ til dækning af olieforurening, og at licenshaveren er ubetinget erstatningspligtig op til 35 mill. \$ for forurenings-skader. Efter 5 år forhøjes forsikringssummen til 40 mill. \$ og ansvarsbeløbet til 45 mill. \$, udtrykt i »special drawing rights« i den internationale valutafond. De aftalte beløbsrammer er minimumsbeløb, således at medlemslandene kan opretholde eller indføre højere eller ubegrænset ansvar for forurenings-skader. Hvis boringsulykken skyldes visse nærmere beskrevne handlinger eller undladelser af grovere karakter fra den ansvarlige operatørs side, er der ingen adgang til begrænsning af erstatningsansvaret. Konventionen åbnes for underskrift den 4. maj i år og træder i kraft 3 måneder efter, at den er ratificeret af 4 lande.

Afledt af de forhandlinger, nordsøstaterne har ført om ensartede erstatningsregler, har de private olieselskaber etableret en gensidig forsikringsordning baseret på ubetinget erstatningspligt. Forsikringsordningen betegnes OPOL (Off Shore Pollution Liability Agreement). Den dækker skader op til 25 mill. \$, men modsat den nu aftalte erstatningskonvention kan indtil halvdelen af dette beløb bruges til dækning af de foranstaltninger, licenshaveren selv iværksætter til bekæmpelse af olieforurening ved reparation af boringsinstallationen eller boring af et aflastningshul.

Regeringen finder det glædeligt, at de norske bestræbelser på at standse olieudstrømningen fra boreplatformen Bravo nu er lykkedes. Den danske regering har tidligere foreslået, at den norske regering tager initiativ til, at de ansvarlige ministre fra de berørte lande snarest træder sammen.

Så snart alle oplysninger om uheldet foreligger, er det den danske opfattelse, at de berørte ministre snarest bør mødes for at udveksle erfaringer og vurdere, hvad der kan gøres for at undgå en ny oliekatastrofe. Fra dansk side vil man rejse spørgsmålet om, hvordan beredskabet fra de enkelte nordsøstater kan koordineres.

Samtidig vil man fra dansk side naturligvis arbejde videre med en yderligere styrkelse af det danske beredskab. Miljøstyrelsen har i efteråret 1976 udarbejdet et forslag til udbygning af beredskabet til et beløb af 45 mill. kr., således at det vil være muligt i de indre danske

farvande ved uheld fra tankskibe at foretage bekæmpelse af olieudslip op til 10.000 tons. Det er regeringens agt i løbet af kort tid at tage stilling til forslaget. I lyset af det nu indtrufne uheld overvejes det i miljøstyrelsen, om der yderligere bør ske en styrkelse af beredskabet i Nordsøen.

Af *Maisted* til boligministeren (27/4 77):

»Ministeren bedes oplyse, under hvilke betingelser Tvind-Møllen er opført med hensyn til byggetilladelse o. lign., samt hvor ansvaret i forbindelse med byggeriet og sikkerheden ved møllens drift er placeret?«

(Spm. nr. 139).

Begrundelse.

På baggrund af en artikel i *Ingeniøren*, særudgave 26. april 1977, finder spørgeren det absolut ønskeligt at få belyst, hvor ansvaret er placeret i tilfælde af uheld med Tvind-Møllen.

Boligminister *Ove Hoves* svar (5/5 77):

Tvind-Møllen opføres af Tvind-skolerne – Det nødvendige Seminarium, Den rejsende Højskole og Tvind efterskole – i Ulfborg-Vemb kommune. Den består af et ca. 50 m højt betontårn, hvorpå der monteres en rotor med 3 propelblade. Disse er ca. 27 m lange.

En sådan konstruktion er omfattet af bygge-lovgivningen og skal således opfylde bygge-lovgivningens krav med hensyn til fundering, stabilitet, styrke m. v. Imidlertid er der ikke i bygningsreglementet fastsat særlige krav til de bevægelige dele af sådanne konstruktioner. Dette skyldes, at vindmøller af den her anvendte dimension er af ret ny dato.

Ansvaret for, at konstruktionen er forsvarlig, påhviler efter bygge-lovens almindelige regler bygherren. Men der kræves byggetilladelse fra bygningsmyndigheden (kommunalbestyrelsen), og konstruktionen må ikke tages i brug, førend bygningsmyndigheden har givet tilladelse hertil. Byggeriet er således undergivet bygningsmyndighedens kontrol.

Bygningsmyndigheden i Ulfborg-Vemb kommune har over for boligministeriet oplyst, at den oprindelige byggetilladelse er givet på grundlag af et begrænset projektmateriale fra bygherren. Imidlertid er der under møllens opførelse sket en del ændringer i forhold til de oprindeligt fremsendte planer, således at der,

[Boligministeren.]

forinden ibrugtagningstilladelse kan udstedes og møllen dermed komme i drift, må forelægges bygningsmyndigheden nye beregninger. Bygningsmyndigheden mener ikke selv at kunne tage stilling hertil og har oplyst, at man har til hensigt at forelægge det endelige projekt for boligministeriet med henblik på at få dette bedømt bl. a. i sikkerhedsmæssig henseende. Boligministeriet har erklæret sig indforstået med at være bygningsmyndigheden behjælpelig hermed, idet man forventer bistand hertil fra Danmarks tekniske højskole m. fl.

Ansvaret for sikkerheden under møllens drift påhviler ligeledes bygherren (ejereren). Der er mig bekendt ingen bestemmelser om offentlig kontrol med vindmøller under disses drift.

Imidlertid har Teknologirådet i forbindelse med handelsministeriets energiforskningsprogram bevilget ca. 700.000 kr. til Skibsteknisk Laboratorium med henblik på at udvikle og afprøve et måleprogram for større vindrotorer på grundlag af projektet i Tvind. En betydelig del af måleprogrammet har netop relation til møllens sikkerhedsmæssige forhold.

Jeg mener, at der hermed indtil videre er taget de forholdsregler, der bør tages. Såfremt opførelse af vindmøller af denne størrelse bliver mere almindelig, må det overvejes, om der er behov for at udfærdige nærmere regler herom i byggelovgivningen, samt om der er behov for at etablere en offentlig kontrol med møllernes sikkerhed under driften.

Af *Jens Møller* (KrF) til undervisningsministeren (28/4 77):

»Hvilke sanktioner agter ministeren at iværksætte over for de studerende og lærere, der for tiden medvirker til ulovlig fysisk blokade af forskellige højere undervisningsanstalter, hvorved andre studerende og lærere formenes adgang til deres arbejdspladser?«
(Spm. nr. 140).

Begrundelse.

Som bekendt har der allerede i nogen tid fundet omfattende ulovlige blokader sted på en række højere undervisningsanstalter – angiveligt som udtryk for sympatitilkendegivelser over for de aktionerende studenter på RUC.

Der bør i dette som i andre tilfælde være effektive sanktioner over for sådanne ulovlige-

der, som det faktisk synes vanskeligt at forhindre effektivt, medmindre risikoen for sanktioner begrænser lysten til deltagelse i sådanne blokader.

Det er fra et samfundsmæssigt synspunkt væsentligt, at blokaderne bringes til ophør. Studerende, der ønsker at modtage undervisning, forhindres deri; lærere, der er villige til at yde undervisning, afskæres derfra – for timelærernes vedkommende i øvrigt med et indtægtstab til følge; forskning og administration hæmmes ligeledes i det øjeblik, de ansatte ikke kan få adgang til deres arbejdspladser, herunder biblioteker og andre lignende universitetsfaciliteter.

Da det forlyder, at de studerende har til hensigt at trække aktionerne i langdrag, anmodes der om et svar så omgående som muligt.

Undervisningsminister *Ritt Bjerregaards* svar (9/5 77):

Jeg kan være ganske enig med hr. *Jens Møller* i, at det er højst beklageligt, at de blokader, som et fåtal af de studerende har etableret på nogle af de højere uddannelsesinstitutioner, påfører personalet, men først og fremmest de øvrige studerende store ulemper såvel med hensyn til undervisningen som eksamen, og jeg skal ikke nægte, at aktionerne både med hensyn til deres baggrund og art forekommer mig ret uforståelige. Studenterne må nu være ganske klar over, at de ikke kan opnå noget med deres aktioner, for jeg vil naturligvis ikke lade mig presse til at ændre på beslutninger, som jeg finder er rigtige. Jeg håber derfor, at studenterne snarest gør sig klart, at de kun opnår at påføre andre studenter betydelige gener.

Jeg mener imidlertid stadig, at det er rigtigst, at de enkelte institutioner selv vurderer og tager stilling til de konkrete og lokale forhold, som kan variere meget, hvad angår aktionernes art, omfang og konsekvenser.

En indgriben under en eller anden form fra den centrale statsmagt vil jeg anse for en meget betænkkelig sag.

Det er dog en selvfølge, at jeg holder mig nøje orienteret om situationen.

Med hensyn til det konkrete spørgsmål om, hvilke sanktioner jeg agter at iværksætte over for de aktionerende studenter, mener jeg at også dette må bero på institutionernes vurdering af omstændighederne.

Af *Karl Nielsen* (S) til ministeren for skatter og afgifter (29/4 77):

»Agter ministeren snarest at fremsætte forslag om en eller anden form for årlig afgift på de store og dyre lystbåde?«

(Spm. nr. 147).

Begrundelse.

Der er med rette lagt skatter og afgifter på luksusforbrug. Men de store og dyre lystbåde synes at være et område, som helt uberettiget er gået fri. Eksempelvis betales der store, årlige afgifter af privatbiler, ligesom fritids- og sommerhuse er belagt med en afgift (lejeværdi). Mange af de store lystbåde fungerer ofte for ejeren som sommerhus, idet de er indrettet således, at hele familien både kan bo og overnatte på disse i en længere periode.

Dels ville en afgift på de store og dyre lystbåde medvirke til at skabe en ligestilling eksempelvis med fritids- og sommerhuse, dels kunne en afgift indbringe et ikke uvæsentligt beløb til det offentlige, såfremt afgiften blev af en passende størrelse.

Ministeren for skatter og afgifter *Kampmanns* svar (5/5 77):

I november måned 1977 fremsattes lovfor- slag om en årlig afgift af lystfartøjer. Afgiftens størrelse varierede med bådens længde. Forslaget blev stærkt kritiseret, og det blev ikke gennemført.

I august måned 1976 gennemførtes en lov om afgift af lystfartøjsforsikringer.

Afgiften udgør 50 pct. af præmien for de pågældende forsikringer. Afgiften opkræves peri- odisk af forsikringsselskaberne hos forsikrings- tagerne sammen med præmieopkrævningen og indbetales af selskaberne til statskassen.

Provenuet skønnes at udgøre 15 mill. kr. år- ligt.

Da store og dyre både har højere forsik- ringspræmie end billige både, er der herved en relation mellem afgiften og bådens værdi. For robåde, kanoer, kajaker og små sejljoller teg- nes der sjældent særskilt forsikring, og der be- tales således normalt ikke afgift af sådanne både.

Momsen på 15 pct. af værdien omfatter alle lystbåde.

Det overvejes løbende, om vi ud over de nu- gældende afgifter skal gå videre, særligt for så vidt angår de store og dyre lystbåde og i be-

kræftende fald, hvorledes afgiftsgrundlaget skal være.

Af *Maisted* (FP) til ministeren for offentlige arbejder (29/4 77):

»Agter ministeren at pålægge generaldirek- toratet for post- og telegrafvæsenet at ændre definitionen af erhvervsvirksomheder i forbin- delse med postvæsenets bebudede forringelse af postomdelingen?«

(Spm. nr. 154).

Begrundelse.

Af den udsendte meddelelse fra postkonto- ret, der bærer titlen »inden De skælder ud«, fremgår, at erhvervsvirksomheder vil modtage posten mellem kl. 07.30 og kl. 10.00, mens pri- vate husstande vil modtage posten mellem kl. 07.30 og kl. 13.00.

Ved erhvervsvirksomheder forstås i denne forbindelse virksomheder, der råder over sær- skilt kontorlokale og særligt antaget kontorperso- nale.

Hermed udelukkes en række erhvervsvirk- somheder, der har mindst lige så stor brug for tidlig post som større industrivirksomheder m. v. Der er her tale om først og fremmest en- keltmandsvirksomheder og virksomheder, hvor mand og kone sammen udgør personalet. Der drives endvidere ofte erhvervsvirksomhed fra private beboelser, hvor kontor for erhvervs- virksomheden og privat arbejdsværelse er sammen, hvilket pr. postvæsenets definition i nævnte meddelelse ikke er tilstrækkeligt til at opnå erhvervsstatus.

Minister for offentlige arbejder *Kjeld Ole- sens* svar (9/5 77):

Forud for omlægningen af brevomdelingstje- nesten blev der gennem to anerkendte analyse- institutter foretaget en registrering af bl. a. for- skellige kundegrupper behov for modtagelse af post i henseende til modtagelsestidspunkt.

Analyseresultaterne viste, at erhvervsvirk- somheder, der beskæftiger særligt antaget kon- torpersonale, har et afgørende behov for at modtage posten tidligt bl. a. som følge af, at kontorpersonalets beskæftigelse er afhængig af, at dagens post foreligger.

For så vidt angår detailhandlere, håndvær- kere samt liberale erhverv, der ikke beskæfti- ger særligt antaget kontorpersonele, er øn-

[Ministeren for offentlige arbejder.]

skerne om at modtage posten tidligt ifølge analysen ikke så udtalte.

På baggrund af analyseresultaterne fastsattes en målsætning for omdelingstjenesten gående ud på, at brevomdelingen skal påbegyndes kl. 7.30, dog således at der vil kunne anvendes en tidligere eller senere udgangstid for distrikter, hvor særlige hensyn måtte tale herfor. Ved postkontorer, hvor ankomstsoreringen på grund af tidspunktet for hovedpostens ankomst først er afsluttet efter kl. 6.00, vil starttidspunktet for omdelingen generelt kunne forskydes til et senere tidspunkt.

Med hensyn til sluttidspunkt eller seneste afleveringstidspunkt er det på grundlag af analyseresultaterne fastlagt, at brevpost til fabrikationsvirksomheder, offentlige kontorer, pengeinstitutter, forsikringselskaber, dagblade og liberale erhverv, når der på erhvervsadressen findes særskilt kontorlokale og særligt antaget kontorphonale, skal afleveres senest kl. 10.00.

Brevpost til erhvervsdrivende, der ikke opfylder disse betingelser, samt til private modtagere skal være afleveret senest kl. 13.00.

Post- og telegrafvæsenets tjenester tilrettelægges på basis af en vurdering af forskellige kundekategoriens servicebehov og under hensyn til samfundsmæssige og økonomiske forhold.

De i de seneste år gennemførte besparelser på offentlige udgifter har som bekendt også ramt post- og telegrafvæsenet, og de spiller naturligvis en rolle ved vurderingen af, i hvilken udstrækning kundernes serviceønsker kan opfyldes.

Der ses derfor på nuværende tidspunkt ikke at foreligge mulighed for en ændring af det fastlagte serviceniveau, men post- og telegrafvæsenet vil løbende holde sig underrettet om, hvorvidt de forskellige kundegrupper ønsker og behov måtte være tilgodeset bedst muligt ud fra de samfundsmæssige, økonomiske og personelle rammer, der til enhver tid måtte være til stede.

Af *Maisted* (FP) til miljøministeren (29/4 77):

»Vil ministeren dokumentere, at erhvervslivets investeringer til bekæmpelse af forureningen af de ferske vande i de seneste år har været virkningsløse, som ministeren har givet udtryk for i folketinget den 28. april 1977 ved

at påstå, at forureningen af de ferske vande er betydelig forøget?«

(Spm. nr. 155).

Miljøminister *Niels Matthiasens* svar (5/5 77):

I mit første indlæg i folketingets debat vedrørende naturfredning den 28. april 1977 sagde jeg bl. a.:

»Der er igennem de sidste årtier sket en meget betydelig forøgelse af forureningen af de ferske vande«.

Denne udtalelse er baseret på det faktum, at der fra 2. verdenskrig til omkring slutningen af 1960erne foregik en befolkningskoncentrering i byerne, uden at de fornødne rensningsanlæg i alle tilfælde blev bygget eller udvidet. Samtidig blev produktionen inden for industri, dambrug og landbrug kraftigt forøget, uden at udbygningen af forureningsbegrænsende anlæg fulgte med. Tværtimod medførte den mere effektive produktionsproces undertiden, at forureningen pr. produceret enhed steg.

Miljøstyrelsen har oplyst, at der ikke findes brugbare statistikker over forureningsmængder udledt til de ferske vande før 1970.

I dette årti er ovennævnte udvikling blevet bremset, i første række på grund af store kommunale investeringer i rensningsanlæg. Vandløbenes og søernes forureningstilstand – udtrykt ved forureningsgrader – er, efter hvad miljøstyrelsen har oplyst, endnu ikke blevet markant forbedret, dels fordi vandområdernes »helbredelse« er en langsom proces, dels fordi der stadig væk er kommuner og enkeltvirksomheder, der ikke har indrettet de fornødne anlæg, eller som driver anlæggene for dårligt.

Af *Yvonne Herløv Andersen* (CD) til socialministeren (3/5 77):

»Hvilke foranstaltninger agter ministeren at iværksætte for at få de unge over 17 år, der bor på Vangede Børnehospital, overflyttet til voksenafdeling, således at de bebudede afskedigelser undgås?«

(Spm. nr. 161).

Begrundelse.

Overflytningen af voksne åndssvage fra Vangede Børnehospital til voksenafdeling er forsinket urimeligt, formentlig på grund af vanskeligheder med at få det forholdsvis dårlige klientel fra Vangede placeret på afdelin-

[Yvonne Herløv Andersen.]

gen på Lillemosegård, hvor klientelet er bedre fungerende. Ved denne overflytning gives på Vangede plads for børn på venteliste, og afskedigelser i det planlagte omfang undgås.

Socialminister *Eva Gredals* svar (10/5 77):

Åndssvageforsorgens bevilling for indeværende finansår er fordelt til de enkelte forsorgscentre under hensyn til aktiviteterne de enkelte steder. Der er herved bl. a. forudsat en tildeling af personale til bo-institutioner ud fra en fordeling af klientelet efter alder, således at klienter under 17 år er tildelt dobbelt så meget personale som klienter over denne alder. Den endelige fordeling af personalet på samtlige afdelinger (voksne og børn) foretages af forsorgscenteret ud fra hensynet til klienternes individuelle behandlings- og plejebegreb.

Klientelet på børnehospitalet i Vangede har efter den nylig foretagne overflytning af ældre klienter til vokseninstitutionen Lillemosegård og indtagning af børn fra venteliste en aldersmæssig sammensætning, som svarer til den ved bevillingsudmeldingen forudsatte.

Af de 9 børn, der i øjeblikket er skrevet op til eventuel anbringelse på Vangede børnehospital, skønnes kun få at ville modtage et tilbud om aktuel optagelse.

Jeg kan oplyse, at forsorgscentret for København m. v. over for socialstyrelsen har oplyst, at der ikke vil blive tale om afskedigelser på børnehospitalet i Vangede, da tilpasningen vil ske ved naturlig afgang og tilbud om vikararbejde.

Jeg har derfor ingen planer om at iværksætte særlige foranstaltninger på nuværende tidspunkt.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Optagelse i arbejdsløshedsforsikringen af værnepligtige, afskaffelse af det bidragydende medlemskab og nedsættelse af aldersgrænsen for medlemskab).

(Lovforslag nr. L 33. Fremsat 3/3 77. Første behandling 11/3 77. Betænkning 27/4 77).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Kurt Hansen (VS):

Må jeg sige om ændringsforslaget fra fremskridtspartiet, de konservative og venstre, som går ud på, at man ikke skal have sat aldersgrænsen for optagelse i en A-kasse ned til 16 år, at det kan vi naturligvis under ingen omstændigheder gå ind for. Jeg må samtidig sige, at vi er en smule overraskede, om end positivt overraskede, over, at socialdemokratiet og regeringen ikke er gået ind i nogen forhandlinger med disse partier om at mødes på midten, så det blev 16½ år, sådan som man som regel gør, når man ikke er i stand til at få de helt brede forlig, som man er glædest for i socialdemokratiet.

Da vi havde denne sag, lovforslag nr. L 33, til første behandling, nævnte jeg, at vi nok ville komme med et ændringsforslag fra VS' side, der gik ud på, at man skulle udvide adgangen til optagelse i A-kasser, således at det ikke bare drejede sig om de unge, der var indkaldt til værnepligt af en eller anden art. Når vi ikke er kommet med dette ændringsforslag, hænger det sammen med, at vi til den ordinære samling efter sommerferien vil fremsætte et samlet lovforslag om, hvordan vi forestiller os arbejdsløshedsloven skal se ud på lidt kortere sigt. Det skal ikke være en alternativ arbejdsløshedslov, men vi har gennemarbejdet et lovforslag, som lægger op til en række ændringer af denne lov.

Må jeg yderligere sige, at man jo faktisk har brudt med nogle grundlæggende principper i arbejdsløshedslovgivningen, når man gennemfører dette lovforslag. Man har brudt med det princip, som regeringen og arbejdsministeren har lagt meget stor vægt på, nemlig at arbejdsløshedsunderstøttelse skal udbetales som kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, altså at man skal have stået på en arbejdsplads for at modtage en ydelse fra en A-kasse. Man har brudt med det princip, når reglen bliver, at en værnepligtig kan aftjene sin værnepligt, blive medlem af en A-kasse og så bagefter gå ud og modtage arbejdsløshedsunderstøttelse.